



**CAMPANIE NAȚIONALĂ  
ANTICORUPȚIE**

**RO/2004/  
016-772.01.05.03**

Project Office address: 21, Nicolae Balcescu Blv., Sector 1, Bucharest  
Telephone/Fax: 021.311.51.42, E-mail: office@anticoruptie.eu

## **Ghid privind mijloacele legale de combatere a faptelor de corupție în poliție**

Acest ghid a fost elaborat de Transparency International Romania în cadrul proiectului  
PHARE RO/2004/016-772.01.05.03 - Îmbunătățirea luptei împotriva corupției - pentru Ministerul Justiției



Uniunea Europeană reprezintă o entitate politică, socială și economică compusă din 27 de țări. Statele Membre au decis împreună, pe parcursul unui proces de extindere ce a durat 50 de ani, să construiască o zonă de stabilitate, democrație și dezvoltare durabilă, menținând diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană își propune să împărtășească realizările și valorile sale cu țările și popoarele de dincolo de granițele ei.

## CUPRINS

I	SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI GRUPUL ȚINTĂ .....	3
II	ORGANIZAREA POLIȚIEI ROMÂNE .....	4
III	NORME DEONTOLOGICE APLICABILE PERSONALULUI DIN POLIȚIA ROMÂNĂ .....	13
IV	INTEGRITATEA .....	27
V	DEFINIȚIA CORUPȚIEI .....	33
VI	INFRAȚIUNILE DE CORUPȚIE .....	38
VII	MECANISME DE INTERVENȚIE .....	46

## SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI GRUPUL ȚINTĂ

### 1. SCOPUL GHIDULUI

Este important de precizat încă de la început rolul deosebit pe care îl are poliția în asigurarea protecției drepturilor cetățenești, ce pot fi afectate prin fapte considerate de lege ca fiind infracțiuni sau contravenții. Săvârșirea unor fapte de corupție de către funcționarii ce realizează activitatea de poliție în general (poliție judiciară, poliție economică, poliție de frontieră, poliție comunitară, jandarmerie, etc.) poate aduce atingere drepturilor cetățenilor din două puncte de vedere:

- pe de o parte, prin nerespectarea de către angajații poliției a obligațiilor ce rezultă din competențele conferite prin lege și
- pe de altă parte, prin acoperirea unor fapte ilegale.

Scopul acestui ghid este de a prezenta cetățenilor și publicului larg care sunt mijloacele legale de plângere împotriva actelor sau faptelor de corupție din poliție.

Lucrarea de față are ca obiectiv prezentarea mijloacelor legale de combatere a faptelor de corupție, atât din perspectiva administrativă, cât și din perspectiva penală. Altfel spus, în momentul în care există indicii și, în cel mai fericit caz, probe că s-au săvârșit fapte de corupție, se poate apela la legea penală care incriminează acest gen de fapte. Însă, în situația în care aceste indicii lipsesc și pot fi identificate numai comportamentele abuzive ale funcționarilor publici sau ale altor categorii de personal din administrația publică, se poate apela la mijloacele administrative de sancționare disciplinară și de reparare a prejudiciilor aduse cetățenilor sau altor subiecți de drept, persoane juridice sau funcționari publici.

Pentru realizarea scopului propus, în cuprinsul ghidului sunt prezentate următoarele:

- ce trebuie înțeles prin corupție, în sens general și în sens legal;
- care sunt mecanismele de organizare și funcționare ale poliției din România;
- care sunt standardele de integritate;
- care sunt faptele considerate de lege ca fiind abateri disciplinare și care sunt normele deontologice aplicabile personalului din poliție.

### 2. OBIECTIVE

Prin acest ghid se dorește sprijinirea cetățenilor și publicului larg în identificarea și rezolvarea problemelor pe care le întâmpină în relația cu structurile polițienești, descrierea principiilor care trebuie respectate în activitatea poliției, precum și folosirea acestui ghid ca instrument de lucru pentru ONG-uri și mass-media.

### 3. GRUPUL ȚINTĂ

Ghidul se adresează cetățenilor, polițiștilor, funcționarilor publici, altor categorii de personal din administrația publică, organizațiilor societății civile și instituțiilor publice cu competență în promovarea și apărarea drepturilor cetățenești.



## II. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA POLIȚIEI ROMÂNE

### 4. PRECIZĂRI GENERALE

Organizarea Poliției Române este reglementată prin Legea nr. 218/2002, care prevede în primul articol că Poliția Română face parte din Ministerul Internelor și Reformei Administrative și este instituția specializată a statului care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii.

Tot în textul legii se precizează faptul că activitatea Poliției Române constituie serviciu public specializat și se realizează în interesul persoanei, al comunității, precum și în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii.

Din textele de lege prezentate mai sus rezultă că rolul primordial al poliției este acela de a apăra drepturile cetățenești și de a le promova, în limita competenței legale.

#### IMPORTANT

Un aspect deosebit de important aici este legat de faptul că actele de lipsite de integritate sau de corupție săvârșite de personalul Poliției Române afectează mult mai mult, în raport cu alte structuri administrative, drepturile cetățenești.

În îndeplinirea misiunilor care îi revin, Poliția Română cooperează cu instituțiile statului și colaborează cu asociațiile și organizațiile neguvernamentale, precum și cu persoanele fizice și juridice, în limitele legii. Din acest punct de vedere structurile poliției sunt obligate să relaționeze cu unitățile mai sus amintite pentru aflarea adevărului și aplicarea corectă a legii în raport cu situațiile de fapt.

Poliția Română este organizată conform împărțirii administrativ-teritoriale a țării, precum și în funcție de specificul unor sectoare ale economiei naționale — de ex. transporturi feroviare, aeriene, navale - sau de specificul obiectivelor economice și sociale, în funcție de importanța și de numărul acestora. Unitățile de poliție se înființează prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative.

### 5. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

Poliția Română are următoarea structură organizatorică:

- Inspectoratul General al Poliției Române;
- unități teritoriale aflate în subordinea Inspectoratului General al Poliției Române: Direcția Generală de Poliție a Municipiului București și inspectoratele județene de poliție;
- instituții de învățământ pentru formarea și pregătirea continuă a personalului;
- alte unități necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice poliției, înființate potrivit legii.

În cadrul Poliției Române funcționează Corpul Național al Polițiștilor, persoană juridică de drept public, ale cărei atribuții sunt stabilite prin legea privind statutul polițistului.

Inspectoratul General al Poliției Române este unitatea centrală a poliției, cu personalitate juridică și competență teritorială generală, care conduce, îndrumă și controlează activitatea unităților de poliție subordonate, desfășoară activități de investigare și cercetare a infracțiunilor deosebit de grave, circumscrise crimei organizate, criminalității economico-financiare sau bancare și a altor infracțiuni ce fac obiectul cauzelor penale

află în supravegherea Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, și îndeplinește orice alte atribuții date în competența sa prin lege.

Inspectoratul General al Poliției Române este condus de un inspector general numit prin decizie a Primului-ministru, la propunerea Ministrului Internelor și Reformei Administrative, după consultarea Corpului Național al Polițiștilor.

Inspectorul general este ajutat de adjuncți numiți de către Ministerul Internelor și Reformei Administrative, la propunerea sa, cu consultarea Corpului Național al Polițiștilor.

În cadrul Inspectoratului General al Poliției Române funcționează Consiliul Superior, denumit în continuare Consiliu, constituit din inspectorul general al Inspectoratului General al Poliției Române, adjuncții inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române, șefii direcțiilor generale și ai direcțiilor din Inspectoratul General al Poliției Române, 5 șefi ai unităților teritoriale ale poliției, desemnați prin rotație în fiecare an, președintele Corpului Național al Polițiștilor și rectorul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”.

Consiliul se întrunește o dată pe trimestru, sau ori de câte ori este nevoie, sub conducerea Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției Române. Consiliul analizează și hotărăște activitățile Poliției Române conform strategiei Ministerului Internelor și Reformei Administrative. Hotărârile se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor săi. Hotărârile Consiliului se aduc la îndeplinire prin grija inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române.

Desemnarea nominală a membrilor Consiliului și funcționarea acestuia se stabilesc prin dispoziție a inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române.

În aplicarea legii, inspectorul general al Inspectoratului General al Poliției Române emite dispoziții obligatorii pentru personalul din subordine, la elaborarea cărora consultă Corpul Național al Polițiștilor și Consiliul.

#### IMPORTANT

Inspectoratul General al Poliției Române are în structura sa organizatorică direcții generale, direcții, servicii și birouri, înființate prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative, în limita fondurilor aflate la dispoziție.

### 6. UNITĂȚI TERITORIALE DIN SUBORDINEA INSPECTORATULUI GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE

În municipiul București se organizează și funcționează ca unitate cu personalitate juridică Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, condusă de un director general, ajutat de adjuncți.

În județe se organizează și funcționează, ca unități cu personalitate juridică, inspectorate de poliție, conduse de un inspector-șef, ajutat de adjuncți.

Directorul general al Direcției Generale de Poliție a Municipiului București și inspectorii-șefi ai inspectoratelor de poliție județene sunt numiți și eliberați din funcție prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative, la propunerea inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române, după consultarea Corpului Național al Polițiștilor și cu avizul consultativ al prefectului.

În cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București se organizează și funcționează unități de poliție ale sectoarelor, corespunzător organizării administrativ-teritoriale a acestuia.

În fiecare sector, se organizează și funcționează secții de poliție. Numărul acestora se stabilește prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative, în funcție de întinderea teritoriului, numărul populației, de



numărul și importanța obiectivelor economice, sociale și politice.

În municipii și orașe funcționează poliții municipale și orașenești, iar în comune, posturi de poliție.

În municipii pot fi înființate secții de poliție, iar în comunele cu sate și cătune dispersate pot fi înființate birouri de poliție.

În structura organizatorică a Poliției Române pot fi înființate și alte unități pentru prevenirea și combaterea infracționalității.

Numărul, competența și structura organizatorică ale acestor unități se stabilesc prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative, la propunerea inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române, după consultarea Corpului Național al Polițiștilor.

Atribuțiile și structura organizatorică ale Inspectoratului General al Poliției Române, Direcției Generale de Poliție a Municipiului București și inspectoratelor de poliție județene se stabilesc prin regulamente de organizare și funcționare.

Regulamentul de organizare și funcționare al Inspectoratului General al Poliției Române se aprobă de Ministerul Internelor și Reformei Administrative, iar cele ale unităților teritoriale, de către inspectorul general al Inspectoratului General al Poliției Române.

## 7. AUTORITATEA TERITORIALĂ DE ORDINE PUBLICĂ

La nivelul municipiului București și al fiecărui județ se organizează și funcționează Autoritatea Teritorială de Ordine Publică, organism cu rol consultativ, a cărui activitate se desfășoară în interesul comunității.

Autoritatea Teritorială de Ordine publică este constituită din șeful Direcției Generale de Poliție a Municipiului București sau al inspectoratului de poliție județean, un reprezentant al Corpului Național al Polițiștilor, subprefect, 6 consilieri desemnați de Consiliul General al Municipiului București, respectiv de consiliul județean, șeful Corpului Gardienilor Publici al Municipiului București sau al județului, 3 reprezentanți ai comunității, desemnați de Primarul General al Municipiului București, respectiv de președintele consiliului județean.

Desemnarea nominală a Autorității Teritoriale de Ordine Publică este validată de către Consiliul General al Municipiului București sau de către consiliul județean pentru o perioadă de 4 ani.

Autorității Teritoriale de Ordine Publică este condusă de un președinte ales prin vot majoritar din rândul consilierilor din Consiliul General al Municipiului București sau al consiliilor județene pe o perioadă de 4 ani.

Autoritatea Teritorială de Ordine Publică are următoarele atribuții:

- contribuie la elaborarea planului de activități și la fixarea obiectivelor și indicatorilor de performanță minimali, având ca scop protejarea intereselor comunității și asigurarea climatului de siguranță publică;
- sesizează și propune măsuri de înlăturare a deficiențelor din activitatea de poliție;
- face propuneri pentru soluționarea de către organele de poliție a sesizărilor care îi sunt adresate, referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, potrivit prezentei legi;

### IMPORTANT

Persoanele interesate pot Autorității Teritoriale de Ordine Publică sesizări cu privire la activitatea organelor de poliție.

- organizează consultări cu membrii comunităților locale și cu organizațiile neguvernamentale cu privire la prioritățile siguranței persoanei și a ordinii publice;
- prezintă trimestrial informări în ședințele Consiliului General al Municipiului București sau ale consiliului județean, după caz, asupra nivelului de asigurare a securității și siguranței civice ale comunității;
- elaborează anual un raport asupra eficienței activității unităților de poliție, care se dă publicității.



Autoritatea Teritorială de Ordine Publică se întrunește în ședințe ordinare sau extraordinare, trimestrial sau ori de câte ori este nevoie.

La ședințele Autorității Teritoriale de Ordine Publică au dreptul să participe, cu statut de invitat, Prefectul Municipiului București, respectiv al județului, Primarul General al Municipiului București, respectiv Președintele Consiliului Județean, conducătorii serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte autorități ale administrației publice centrale de specialitate. Ședințele Autorității Teritoriale de Ordine Publică pot fi și publice.

În exercitarea atribuțiilor sale, Autoritatea Teritorială de Ordine Publică emite hotărâri cu caracter de recomandare.

Autoritatea Teritorială de Ordine Publică nu are competențe în problemele operative ale poliției.

Cheltuielile necesare pentru desfășurarea activității Autorității Teritoriale de Ordine Publică se suportă din bugetul Municipiului București, respectiv din cel al județului.

## 8. RAPORTURILE DINTRE POLIȚIE ȘI AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

În plan teritorial unitățile de poliție cooperează cu prefectii, autoritățile administrației publice locale, autoritățile judecătorești, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, precum și cu reprezentanții ai comunității.

În vederea înființării unor noi unități, secții, birouri sau posturi de poliție vor fi consultate Consiliul General al Municipiului București, consiliile județene și consiliile locale ale municipiilor, orașelor ori comunelor, după caz, care vor pune la dispoziție spațiile necesare funcționării acestora.

Șeful Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, șefii inspectoratelor de poliție județene, ai polițiilor municipale și orașenești și ai posturilor de poliție comunale prezintă informări anuale în fața Autorității Teritoriale de Ordine Publică, Consiliului General al Municipiului București, consiliilor județene, consiliilor municipale, orașenești sau comunale, după caz, referitoare la măsurile întreprinse în îndeplinirea atribuțiilor specifice.

Șefii unităților prezentate mai sus informează, trimestrial sau ori de câte ori este nevoie, prefectii, Primarul General al Municipiului București, președinții consiliilor județene, primarii sectoarelor municipiului București, ai municipiilor, orașelor și comunelor, după caz, despre evoluția fenomenelor antisociale și modul în care au fost îndeplinite sarcinile pe plan local.

Unitățile teritoriale de poliție cooperează cu consiliile locale și, după caz, cu primarii pentru îndeplinirea hotărârilor sau dispozițiilor scrise ale acestora, emise în limita competențelor lor în domeniul ordinii publice.

În cazuri justificate de evenimente deosebite, între autoritățile administrației publice locale și unitățile de poliție, de comun acord, se pot încheia protocoale în vederea îndeplinirii eficiente a atribuțiilor poliției.

### IMPORTANT

Dacă poliția nu își îndeplinește responsabilitățile în baza protocolului încheiat, administrația publică se poate adresa organului superior de poliție.

## 9. ATRIBUȚIILE POLIȚIEI ROMÂNE

Poliția Română are următoarele atribuții principale:

- apără viața, integritatea corporală și libertatea persoanelor, proprietatea privată și publică, celelalte drepturi și interese legitime ale cetățenilor și ale comunității;

- aplică măsuri de menținere a ordinii și liniștii publice, a siguranței cetățeanului, de prevenire și combatere a fenomenului infracțional și de identificare și contracarare a acțiunilor elementelor care atentează la viața, libertatea, sănătatea și integritatea persoanelor, a proprietății private și publice, precum și a altor interese legitime ale comunității;
- sprijină unitățile de jandarmerie cu informații pentru asigurarea sau restabilirea ordinii și liniștii publice, cu ocazia mitingurilor, manifestațiilor cultural-sportive și altele asemenea;
- asigură, direct sau în cooperare cu alte instituții abilitate potrivit legii, executarea controalelor tehnice și intervențiilor pirotehnice pentru prevenirea, descoperirea și neutralizarea dispozitivelor explozive amplasate în scopul tulburării ordinii publice, vătămării integrității corporale, sănătății persoanelor sau provocării de daune proprietății publice ori private;
- avizează și controlează, în condițiile legii, înființarea societăților private de detectivi, pază, supraveghere și gardă de corp;
- culege informații în vederea cunoașterii, prevenirii și combaterii infracțiunilor, precum și a altor fapte ilicite;
- realizează activități de prevenire și combatere a corupției, a criminalității economico-financiare, a celei transfrontaliere, a infracțiunii în domeniul informaticii și a crimei organizate;
- desfășoară, potrivit competenței, activități pentru constatarea faptelor penale și efectuează cercetări în legătură cu acestea;
- asigură paza și funcționarea, în condițiile legii, a locurilor de reținere și de arest preventiv organizate în cadrul unităților de poliție;
- constată contravenții și aplică sancțiuni contravenționale, potrivit legii;
- asigură protecția martorului, informatorului și a victimei, în condițiile legii;
- asigură, conform legii, protecția magistraților și a familiilor lor, în cazurile în care viața, integritatea corporală sau avutul acestora sunt supuse unor amenințări;
- desfășoară activități de depistare a persoanelor care se sustrag urmăririi penale, executării pedepselor sau altor hotărâri judecătorești, precum și a persoanelor dispărute;
- desfășoară activități de prevenire și combatere a migrației ilegale;
- folosește metode și mijloace tehnico-științifice în cercetarea locului săvârșirii infracțiunilor și la examinarea probelor și a mijloacelor materiale de probă, efectuând, prin laboratoarele și specialiștii proprii acreditați, expertize criminalistice și constatări tehnico-științifice, dispuse în condițiile legii;
- exercită controlul, potrivit legii, asupra deținerii, portului și folosirii armelor și munițiilor, a materialelor explozive, asupra modului în care se efectuează operațiunile cu arme, muniții și materii explozive, precum și asupra funcționării atelierelor de reparat arme și asupra poligoanelor de tir;
- exercită controlul asupra respectării regimului materialelor radioactive și nucleare, substanțelor toxice și stupefiante, precum și asupra altor obiecte și materii supuse autorizării, potrivit legii;
- supraveghează și controlează circulația pe drumurile publice, în afara cazurilor exceptate prin lege, și colaborează cu alte autorități publice, instituții, asociații și organizații neguvernamentale, pentru îmbunătățirea organizării și sistematizării circulației, asigurarea stării tehnice a autovehiculelor, perfecționarea pregătirii conducătorilor auto și luarea unor măsuri de educație rutieră a participanților la trafic;
- desfășoară activități specifice de poliție în domeniul transporturilor feroviare, navale și aeriene;
- exercită controlul asupra legalității stabilirii domiciliului sau reședinței cetățenilor români și străini aflați pe teritoriul țării, în condițiile legii;
- ține evidența nominală a cetățenilor români cu obligații militare în mediul rural;
- organizează, în condițiile legii, cazierul judiciar pentru ținerea evidenței persoanelor condamnate ori împotriva cărora s-au luat alte măsuri cu caracter penal și constituie baza de date necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor operative specifice poliției;
- efectuează studii și cercetări privind dinamica infracționalității în România și propune măsuri de prevenire a acesteia;

- acordă sprijin, potrivit legii, autorităților administrației publice centrale și locale în vederea desfășurării activității acestora;
- participă, în condițiile legii, împreună cu alte unități ale Ministerului Internelor și Reformei Administrative, în colaborare cu trupe ale Ministerului Apărării Naționale, unități de protecție civilă și alte organe prevăzute de lege, la activitățile de salvare și evacuare a persoanelor și bunurilor periclitate de incendii, explozii, avarii, accidente, epidemii, calamități naturale și catastrofe, precum și de limitare și înlăturare a urmărilor provocate de astfel de evenimente;
- colaborează cu instituțiile de învățământ și cu organizațiile neguvernamentale pentru pregătirea antiinfracțională a populației;
- conlucrează cu structuri de profil din alte state și de la nivelul unor instituții internaționale pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere;
- participă la constituirea forțelor internaționale de poliție, destinate unor misiuni de instruire, asistență și cooperare polițienească sau pentru acțiuni umanitare;

## ATENȚIE

Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, Poliția Română își organizează propria bază de date, potrivit legii.

Prin dispoziție a inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române sunt desemnați polițiștii care au calitatea de organ de cercetare penală.

În îndeplinirea activităților specifice polițistul are competența teritorială corespunzătoare unității de poliție din care face parte.

În caz de continuare a unei măsuri sau activități specifice polițistul poate acționa și pe raza teritorială a altor unități de poliție, comunicând despre aceasta unității competente.

În caz de detașare sau misiune ordonată pe raza teritorială a altei unități de poliție polițistul are competența teritorială stabilită pentru acea unitate. Polițistul încadrat în Inspectoratul General al Poliției Române are competență teritorială generală.

## IMPORTANT

Polițistul este obligat să intervină și în afara orelor de program, a atribuțiilor sale de serviciu și a competenței teritoriale a unității din care face parte, când ia cunoștință de existența unei infracțiuni flagrante, precum și pentru conservarea probelor în cazul altor infracțiuni a căror cercetare va fi efectuată de organele competente.

## 10. PERSONALUL POLIȚIEI ROMÂNE

Personalul Poliției Române se compune din polițiști, alți funcționari publici și personal contractual. Potrivit reglementărilor în vigoare, aceste noțiuni au următorul înțeles:

Polițiștii sunt funcționari publici, care își desfășoară activitatea în baza unui statut special. Drepturile și îndatoririle specifice ale polițistului se stabilesc prin statut.

Funcționarii publici sunt persoane investite într-o funcție publică din structura unei autorități sau instituții publice, cu prerogative în realizarea competenței acestora, în regim de putere publică, având ca scop realizarea unui interes public.

Personalul contractual își desfășoară activitatea în cadrul instituțiilor și autorităților publice în baza unui contract individual de muncă, guvernat de dispozițiile Codului Muncii.



## IMPORTANT

Codul Penal din 16/04/1997, cu modificările ulterioare, asimilează noțiunii de funcționar public ambele categorii de personal, definindu-l ca fiind orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost învestită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei entități publice.

Drepturi și obligații. În realizarea atribuțiilor ce îi revin, potrivit legii, polițistul este investit cu exercițiul autorității publice și are următoarele drepturi și obligații principale:

- să legitimeze și să stabilească identitatea persoanelor care încalcă dispozițiile legale ori sunt indicii că acestea pregătesc sau au comis o faptă ilegală;
- să conducă la sediul poliției pe cei care, prin acțiunile lor, periclitează viața persoanelor, ordinea publică sau alte valori sociale, precum și persoanele suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii; în cazurile nerespectării dispozițiilor date de polițist, acesta este îndreptățit să folosească forța; verificarea situației acestor categorii de persoane și luarea măsurilor legale, după caz, se realizează în cel mult 24 de ore, ca măsură administrativă;
- să invite la sediul poliției persoanele a căror prezență este necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor poliției, prin aducerea la cunoștință, în scris, a scopului și a motivului invitației;
- să pună în executare mandatele de aducere, mandatele de arestare și pe cele de executare a pedepselor, în condițiile prevăzute de lege;
- în cazul săvârșirii unei infracțiuni, al urmăririi unor infractori sau al unei acțiuni teroriste, să intre în incinta locuințelor, a unităților economice, a instituțiilor publice ori particulare, a organizațiilor social-politice, indiferent de deținător sau de proprietar, precum și la bordul oricărui mijloc de transport românesc, cu respectarea dispozițiilor legale;
- să efectueze, cu respectarea dispozițiilor legale, controale ale persoanelor și bagajelor, precum și ale vehiculelor aflate în circulație, atunci când există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unor infracțiuni sau posibile acțiuni teroriste;
- să efectueze controale și razii atunci când există indicii temeinice cu privire la săvârșirea de infracțiuni ori ascunderea unor infractori, bunuri provenite din infracțiuni sau posibile acțiuni teroriste;
- să poarte asupra sa armamentul și muniția necesare, indiferent dacă este în uniformă sau echipat civil, și să folosească, pentru îndeplinirea misiunilor, autovehiculele din dotare, cu sau fără însemnele distinctive ale poliției;
- să folosească orice mijloc de transport și comunicații, indiferent de proprietar sau deținător, persoană fizică ori persoană juridică, cu excepția celor aparținând corpului diplomatic, pentru luarea unor măsuri legale ce nu suferă amânare și nu pot fi aduse la îndeplinire altfel; cheltuielile vor fi achitate ulterior, la cererea proprietarilor, și vor fi suportate din fondurile unităților de poliție sau, după caz, de către persoanele care au determinat intervenția, nu mai târziu de 15 zile;
- să folosească gratuit mijloacele de transport în comun în timpul serviciului pentru executarea unor misiuni, iar personalul din poliția pentru transporturi, pe cele feroviare și navale; folosirea mijloacelor de transport se face pe baza legitimației de serviciu;
- să solicite sprijinul cetățenilor pentru urmărirea, prinderea, imobilizarea și conducerea la unitățile de poliție a persoanelor care au comis fapte penale.

## IMPORTANT

În exercitarea drepturilor conferite de prezenta lege, polițistul are obligația să respecte întocmai drepturile și libertățile fundamentale ale omului, prevăzute de lege și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.



## ATENȚIE

Sursele de informare, metodele și mijloacele activității de culegere a informațiilor au caracter confidențial și nu pot fi dezvăluite de nimeni în nici o împrejurare. Excepție fac cazurile în care îndatoririle funcției, nevoile justiției sau legea impun dezvăluirea lor. În aceste situații dezvăluirea se va face, după caz, cu asigurarea protecției necesare.

Prin activitatea de culegere, verificare și valorificare a datelor și informațiilor, polițiștii nu trebuie în nici un fel să lezeze sau să îngreueze în mod ilegal drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, viața privată, onoarea sau reputația acestora.

Ministerul Internelor și Reformei Administrative asigură protecția și încadrarea în muncă a polițiștilor care, lucrând sub acoperire, au fost deconspirați în împrejurări care exclud culpa acestora.

Organizarea și funcționarea activității de culegere a informațiilor pentru activitatea specifică poliției se stabilesc prin ordin al Ministrului Internelor și Reformei Administrative.

Ministrul Internelor și Reformei Administrative prezintă, anual sau ori de câte ori se impune, Consiliului Superior de Apărare a Țării și comisiilor de specialitate ale Parlamentului României rapoarte referitoare la activitatea de culegere a informațiilor și fondurile utilizate în acest scop.

Colectarea, stocarea și utilizarea datelor despre persoanele aflate în atenția poliției se fac în conformitate cu legea și cu principiile internaționale privind protecția datelor.

Pentru descurajarea, împiedicarea și neutralizarea acțiunilor agresive ale persoanelor care tulbură ordinea și liniștea publică, acțiuni ce nu au putut fi înlăturate sau anihilate prin utilizarea altor mijloace, polițiștii pot folosi scuturi de protecție, căști cu vizor, bastoane din cauciuc, bastoane cu energie electrostatică, dispozitive cu substanțe iritant-lacrimogene și paralizante, jeturi de apă, arme cu glonț din cauciuc și cătușe, câini de serviciu, precum și alte mijloace de imobilizare care nu pun în pericol viața sau nu produc o vătămare corporală gravă.

Mijloacele precizate mai sus pot fi folosite împotriva persoanelor care:

- întreprind acțiuni care pun în pericol integritatea corporală, sănătatea sau bunurile altor persoane;
- blochează, în afara condițiilor legii, căile publice de circulație, încearcă să pătrundă, pătrund fără drept sau refuză să părăsească sediile autorităților publice, ale partidelor politice, ale instituțiilor și organizațiilor de interes public ori privat, periclitează în orice mod integritatea sau securitatea acestora ori a personalului sau tulbură desfășurarea normală a activității;
- ultragiază persoanele cu funcții ce implică exercițiul autorității publice;
- se opun sau nu se supun, prin orice mijloace, îndeplinirii solicitărilor legale ale polițistului, numai dacă există o temere legitimă că prin acțiunile lor pot pune în pericol integritatea corporală sau viața polițistului.

## IMPORTANT

Folosirea mijloacelor precizate mai sus împotriva participanților la acțiunile agresive se va face în mod gradual, după avertizarea prealabilă asupra utilizării unor asemenea mijloace și acordarea timpului necesar pentru încetarea acțiunilor și conformarea la solicitările legale ale polițistului; cu excepția cazurilor extreme.

### III. NORMELE DEONTOLOGICE APLICABILE PERSONALULUI DIN POLIȚIA ROMÂNĂ

#### 1. BAZA LEGALĂ

Normele deontologice aplicabile polițiștilor din Poliția Română sunt instituite prin Hotărârea Guvernului nr. 991/2005 pentru aprobarea Codului de etică și deontologie al polițiștilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 813 din 7 septembrie 2005. Acolo unde aceste norme cu caracter special nu sunt acoperitoare, polițiștilor le sunt aplicabile dispozițiile generale ale Legii nr. 7/2004<sup>1</sup> privind Codul de conduită a funcționarilor publici.

Dispozițiile Legii nr. 7/2004 sunt de asemenea aplicabile și funcționarilor publici care își desfășoară activitatea în cadrul Poliției Române.

Personalului contractual, angajat, în cadrul Poliției Române, în baza unui contract individual de muncă, acestei categorii i se aplică dispozițiile Legii nr. 477/2004<sup>2</sup> privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice.

#### 2. NORMELE DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE APLICABILE POLIȚIȘTILOR

##### 2.1. DOMENIUL DE APLICARE AL CODULUI

Codul de etică și deontologie al polițiștilor stabilește regulile de conduită ale acestuia în exercitarea atribuțiilor profesionale care decurg din legislația aplicabilă personalului Ministerului Administrației și Internelor. Orice persoană poate pretinde polițiștilor respectarea acestor reguli de conduită în raporturile sale cu acesta.

Scopul codului îl constituie asigurarea conduitei etice a polițiștilor prin formarea și promovarea unei culturi profesionale adecvate, formarea și educarea personalului în spiritul acesteia, prevenirea abaterilor comportamentale, îmbunătățirea calității serviciilor, protecția persoanelor și a polițiștilor și realizarea, pe această cale, a echilibrului între drepturile cetățenilor, interesele autorităților publice, drepturile și obligațiile personalului instituției.

Prevederile codului sunt elaborate în considerarea principiilor enunțate în Recomandarea REC (2001)10 privind Codul european de etică al poliției.

##### 2.2. FUNCȚIILE PRINCIPALE ALE POLIȚIEI

În societatea românească, guvernată de principiile statului de drept, principalele atribuții ale poliției sunt: apărarea drepturilor și libertăților persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea, descoperirea și combaterea actelor și faptelor infracționale, asigurarea ordinii și siguranței publice. Prin îndeplinirea acestora se promovează încrederea reciprocă, respectul și dezvoltarea democratică a societății.

Activitatea poliției constituie serviciu public specializat care se realizează în interesul persoanei și comunității, precum și în sprijinul instituțiilor statului, în conformitate cu legislația internă și internațională aplicabilă în domeniu.

1 Republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 525 din 02/08/2007

2 Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1105 din 26.11.2004



Poliția își îndeplinește misiunile sub autoritatea și răspunderea instituțiilor abilitate de lege.

Poliția cooperează cu Ministerul Public în limitele competențelor ce îi revin în conformitate cu procedurile prevăzute de lege.

În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, poliția trebuie să respecte independența și imparțialitatea judecătorilor. În cadrul poliției se asigură dezvoltarea unui mediu organizațional bazat pe conștiință, integritate profesională, nediscriminare, comunicare, transparență, prevenirea și combaterea corupției la toate nivelurile ierarhice.

În îndeplinirea misiunilor ce le revin, serviciile polițienești cooperează și cu alte structuri însărcinate cu aplicarea legii.

#### IMPORTANT

Actele întocmite de poliție pot face obiectul unui control extern exercitat de către puterea judecătorească, potrivit prevederilor legale în vigoare.

#### 2.3. PRINCIPII GENERALE

Principiile care guvernează conduita profesională a polițiștilor sunt următoarele:

- legalitatea - în exercitarea atribuțiilor sale polițiștilor este obligat să respecte legea, precum și drepturile și libertățile constituționale ale persoanelor;
- egalitatea, imparțialitatea și nediscriminarea - în îndeplinirea atribuțiilor profesionale polițiștilor aplică tratamente egale tuturor persoanelor, luând aceleași măsuri pentru situații similare de încălcare a normelor protejate de lege, fără a fi influențat de considerente etnice, de naționalitate, rasă, religie, opinie politică sau de orice altă opinie, vârstă, sex, orientare sexuală, avere, origine națională, socială sau decurgând din orice altă situație;
- transparența - constă în deschiderea pe care polițiștilor trebuie să o manifeste față de societate în limitele stabilite de reglementările polițienești;
- capacitatea și datoria de exprimare - reprezintă posibilitatea polițiștilor de a analiza situațiile profesionale pe care le întâlnesc și de a-și exprima punctul de vedere, potrivit pregătirii și experienței sale, pentru a îmbunătăți calitatea și eficacitatea serviciului polițienesc cu privire la acestea;
- disponibilitatea - presupune intervenția polițiștilor în orice situație în care ia cunoștință despre atingerea adusă vreunei dintre valorile apărute de lege, indiferent de momentul constatării acesteia, capacitatea de a asculta și de a rezolva problemele celor aflați în dificultate ori de a îndruma către alte autorități cazurile care se situează în afara competenței ori atribuțiilor sale;
- prioritatea interesului public - se manifestă prin aceea că pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale polițiștilor acordă prioritate realizării serviciului în folosul comunității;
- profesionalismul - presupune aplicarea corectă și responsabilă a cunoștințelor teoretice și a deprinderilor practice pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- confidențialitatea - determină obligația polițiștilor de a garanta securitatea datelor și informațiilor obținute în exercitarea autorității conferite de lege;
- respectul - se manifestă prin considerația pe care polițiștilor o acordă persoanelor, colegilor, superiorilor, subordonaților, drepturilor și libertăților acestora, instituțiilor, legilor, valorilor sociale, normelor etice și deontologice;
- integritatea morală - presupune adoptarea unui comportament conform normelor etice acceptate și practicate în societate;

- independența operațională - constă în îndeplinirea atribuțiilor și misiunilor potrivit competențelor stabilite pentru nivelul ierarhic pe care îl ocupă în cadrul poliției, fără imixtiunea ilegală a altor polițiști, persoane sau autorități;
- loialitatea - se exprimă prin atașamentul față de instituție și valorile promovate de aceasta, adevărată conștiință manifestată de către polițist, din proprie inițiativă, față de obiectivele instituției, respectul față de ierarhia instituției, onestitate în relațiile interpersonale, respectul față de adevăr și dreptate, conștiinciozitate în îndeplinirea atribuțiilor, respectarea angajamentelor asumate, asigurarea confidențialității informațiilor obținute în procesul muncii.

## 2.4. EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR

Acțiunile polițiștilor trebuie să fie conforme cu dreptul intern, convențiile și acordurile internaționale la care România este parte.

În activitatea de aplicare a legii, polițistul trebuie să respecte principiul prezumției de nevinovăție, asigurând fiecărei persoane care face obiectul cercetării exercitărea deplină și efectivă a drepturilor sale, în condițiile prevăzute de lege. Polițistul trebuie să îndeplinească atribuțiile și misiunile ce îi revin într-o manieră echitabilă și obiectivă, cu respectarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei consacrate prin Constituție și prin alte legi, în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Codul european de etică al poliției și cu dispozițiile tratatelor internaționale la care România este parte.

### IMPORTANT

În timpul îndeplinirii atribuțiilor profesionale polițistul acționează în parteneriat cu populația și trebuie să acorde persoanelor protecție, asistență de specialitate, pe care aceștia sunt îndreptățiți să o primească și servicii conform misiunilor și atribuțiilor poliției.

## 2.5. PROTECȚIA POLIȚISTULUI ÎN EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR

În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin polițistul beneficiază, conform legii, de protecția instituției care îi furnizează sprijin adecvat.

În exercitarea atribuțiilor sale personalul poliției este sprijinit de autoritățile publice în conformitate cu normele legale în vigoare.

Polițistul execută acțiuni în forță ca măsură excepțională, în strictă conformitate cu prevederile legale și numai în situații de absolută necesitate, pentru îndeplinirea unui obiectiv legitim.

Acțiunile în forță desfășurate de poliție trebuie subordonate principiilor necesității, gradualității și proporționalității. Mijloacele din dotare ce pot fi utilizate în timpul acțiunilor în forță, inclusiv armele de foc, vor fi folosite numai în caz de necesitate absolută, cu respectarea strictă a prevederilor legale.

În momentul realizării obiectivului legitim încetează și exercitarea acțiunii în forță.

În executarea acțiunilor în forță polițistul va avea în permanentă în vedere respectarea demnității umane.

Când este confruntat cu violența fizică ori cu amenințări reale de folosire a forței fizice împotriva sa ori împotriva altor persoane, polițistul are obligația de a interveni cu fermitate, în limitele legale, pentru restabilirea ordinii.

## 2.6. DEONTOLOGIA MĂSURILOR POLIȚIENEȘTI

Măsurile care pot fi luate de poliție în condițiile legii și care presupun privarea de libertate a unei persoane se realizează numai în cazurile în care sunt cel puțin indicii cu privire la existența sau iminența producerii unei infracțiuni, cu respectarea procedurii prevăzute de lege, și nu trebuie să depășească perioada de timp strict necesară îndeplinirii scopului acestora.

Persoanele care fac obiectul unor măsuri luate în condițiile de mai sus trebuie să fie informate cu privire la motivele privării de libertate, la procedura aplicabilă situației respective și să li se asigure posibilitatea exercitării drepturilor corespunzătoare calității pe care o au în funcție de situația creată.

Pe timpul aplicării acestor măsuri, polițiștii evaluează și întreprind măsurile necesare pentru siguranța persoanei, monitorizarea stării de sănătate, realizarea condițiilor de igienă și de alimentație corespunzătoare.

În contactele realizate cu persoanele asupra cărora s-au dispus măsuri privative de libertate, precum și pe timpul desfășurării cercetărilor polițistul trebuie să respecte cu strictețe normele procedurale prevăzute de lege.

## 2.7. RELAȚIA POLIȚISTULUI CU DIFERITE CATEGORII DE PERSOANE

Polițistul trebuie să acorde sprijin, conform competențelor legale, victimelor infracțiunilor atunci când intră în contact cu acestea, pe timpul și în afara îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. În acest sens, victima este îndrumată către serviciile specializate ale poliției sau ale altor instituții cu responsabilități în domeniu și este informată, după caz, cu privire la modalitățile de soluționare a situației sale.

### IMPORTANT

Relația polițistului cu martorii trebuie să se desfășoare în limitele competențelor și prevederilor legale, cu respectarea drepturilor și libertăților constituționale ale acestora și ale membrilor lor de familie, cu precădere a acestor drepturi care vizează viața, integritatea corporală sau libertatea.

Pe timpul acțiunilor polițistul trebuie să acorde atenție deosebită nevoilor specifice ale unor categorii speciale sau vulnerabile de populație, cum ar fi: copiii, femeile, bătrânii, persoanele cu handicap.

## 2.8. NORMELE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A POLIȚISTULUI

Conduita generală. Polițistul răspunde la orice solicitare privind exercitarea profesiei, evită comportamentul care ar putea afecta încrederea populației, este disciplinat și apără prestigiul instituției și profesiei, exercitând toate prerogativele și îndatoririle specifice funcției publice pe care o deține.

Comportamentul polițistului. Polițistul trebuie să se comporte civilizată și să dea dovadă de amabilitate și soliditate, adoptând o atitudine politicoasă și fermă. Polițistul trebuie să dovedească stăpânire de sine, capacitate de comunicare, abilități de gestionare a situațiilor conflictuale, dezvoltându-și, prin sistemul de formare continuă, puterea de înțelegere a problemelor sociale, culturale și educaționale specifice colectivității în care își exercită profesia, precum și, după caz, capacitățile manageriale.

Declinarea calității. Polițistul în uniformă trebuie să poarte însemnele distinctive și echipamentul prevăzute de lege, pentru a fi protejat și recunoscut cu ușurință pe timpul misiunilor, și este obligat să își facă cunoscută identitatea. Prin îndeplinirea îndatoririlor profesionale ce îi revin, polițistul contribuie la realizarea interesului public, crearea premiselor necesare angajării răspunderii personale pentru acțiunile sau inacțiunile sale și asigurarea protecției proprii.

Raporturi în exercitarea profesiei. Polițistul trebuie să promoveze și să dezvolte fără discriminare bunele raporturi între instituția pe care o reprezintă și comunitate, să asigure cooperarea efectivă cu reprezentanții autorităților publice centrale și locale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai populației, ai grupurilor minoritare, inclusiv ai celor etnice.

Parteneriatul cu comunitatea. În temeiul relațiilor de parteneriat dezvoltate în cadrul comunității, polițistul furnizează membrilor acesteia informații privitoare la legislația în vigoare și la activitatea sa profesională, în limita competențelor ce îi revin și fără a dezvălui date și informații clasificate, potrivit legii.

Protecția datelor și informațiilor. Polițistul are obligația să păstreze, în condițiile legii, asigurând respectarea





drepturilor persoanelor, secretul de stat și secretul de serviciu, precum și confidențialitatea deplină a datelor și informațiilor pe care le deține și să nu le utilizeze abuziv sau în folos personal. Culegerea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal de către polițist se fac în condițiile legii și vor fi limitate strict la ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor legale legitime și specifice poliției.

Respectarea demnității umane. Polițistului îi este interzis să aplice, să încurajeze și să tolereze, în orice împrejurare, acte de tortură, tratamente și pedepse inumane sau degradante, constrângeri fizice ori psihice.

## IMPORTANT

În cazul în care polițistul ia cunoștință, prin orice mijloace, despre încălcarea de către alt polițist a faptelor prezentate mai sus, ia măsurile care se impun, după caz, pentru determinarea încetării acestui comportament și pentru informarea superiorilor cu privire la situația sesizată.

Atitudinea față de corupție:

- Polițistului îi este interzis să tolereze actele de corupție și să utilizeze abuziv autoritatea publică pe care i-o conferă statutul său.
- Polițistului îi este interzis să pretindă sau să accepte bani, bunuri ori valori pentru a îndeplini sau a nu îndeplini atribuțiile profesionale și să primească sarcini, misiuni sau lucrări care excedează competențelor stabilite prin fișa postului.
- Polițistul ia atitudine față de actele de corupție manifestate în cadrul instituției, având obligația de a informa superiorii și alte organe competente cu privire la cazurile de corupție despre care a luat cunoștință.
- Polițistului îi este interzis să uzeze de calitatea sau de funcția îndeplinită pentru rezolvarea unor interese de ordin personal.

## IMPORTANT

Persoanele care se consideră lezate în drepturile și libertățile lor pot contesta acțiunile sau măsurile poliției, în condițiile legii (cele prezentate la începutul ghidului).

Statutul și drepturile polițiștilor. Polițistul este funcționarul public civil cu statut special, care exercită atribuțiile stabilite de lege pentru Poliția Română și celelalte structuri polițienestii din Ministerul Internelor și Reformei Administrative.

În conformitate cu statutul lor profesional, polițiștii au dreptul la protecție socială adecvată, măsuri specifice de protecție a sănătății și securității individuale și la retribuire corespunzătoare potrivit importanței, riscurilor și gradului de pericol determinat de activitatea profesională.

Polițiștii se pot asocia pe criterii profesionale, umanitare, tehnico-științifice, culturale, religioase și sportiv-recreative, potrivit prevederilor legale.

Pentru a-și apăra drepturile și a-și promova interesele, polițiștii pot deveni membri ai Corpului Național al Polițiștilor.

Legalitatea acțiunilor. Polițistul are obligația de a verifica sistematic și de a asigura legalitatea acțiunilor sale, înaintea și în timpul desfășurării acestora, atât din perspectiva respectării legislației naționale, cât și a documentelor internaționale la care România este parte.

## 2.9. RĂSPUNDEREA POLIȚIȘTILOR

Polițistul răspunde personal pentru acțiunile, inacțiunile și omisiunile sale, în condițiile legii. El are datoria să se abțină de la executarea ordinelor și misiunilor vădit ilegale, având obligația de a-și informa de îndată șefii

despre aceasta, pe cale ierarhică, atât verbal, cât și prin raport scris.

Abținerea de la executarea ordinelor și misiunilor în condițiile de mai sus nu atrage răspunderea disciplinară a polițistului.

Polițistul care deține o funcție de conducere răspunde pentru dispozițiile date subordonaților în temeiul autorității pe care o exercită potrivit prevederilor legale.

Prin modul de organizare a relațiilor ierarhice în cadrul poliției se asigură posibilitatea identificării superiorului responsabil de acțiunile sau inacțiunile polițistului în exercitarea atribuțiilor profesionale.

Măsurile disciplinare se stabilesc și se aplică numai după efectuarea cercetării prealabile. În cazurile în care prin aplicarea sancțiunilor disciplinare se dispune amânarea promovării în grade profesionale sau funcții superioare ori se aduce atingere raporturilor de serviciu ale polițistului, cercetarea prealabilă este urmată în mod obligatoriu de consultarea consiliilor de disciplină special constituite.

Încălcarea principiilor și regulilor prevăzute de cod atrage răspunderea disciplinară, civilă sau penală a celui vinovat, în condițiile legii.

## IMPORTANT

Normele din acest cod se aplică personalului aflat sub incidența prevederilor Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, cu modificările și completările ulterioare, precum și personalului Jandarmeriei Române aflat sub incidența prevederilor Legii nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, indiferent de structura în care este încadrat și de funcția pe care o deține.

Dispozițiile deontologice ale codului sunt obligatorii pe toată durata participării, potrivit prevederilor legale, la acțiunile poliției și pentru celelalte categorii de personal din Ministerul Internelor și Reformei Administrative care îndeplinesc misiuni în cooperare.

Normele codului și aplicarea acestuia trebuie supuse unor evaluări periodice efectuate de structurile competente în domeniu.

## 3. NORMELE DEONTOLOGICE APLICABILE FUNCȚIONARILOR PUBLICI ȘI PERSONALULUI CONTRACTUAL DIN POLIȚIA ROMÂNĂ

### 3.1. TEMEIUL JURIDIC

Sediul materiei pentru normele de deontologie profesională aplicabile funcționarilor publici îl constituie, așa cum arătam la punctul 1, Legea nr. 7/2004, iar pentru cele aplicabile personalului contractual din administrația publică, Legea nr. 477/2004.

Apariția legii nr. 477/2004 a fost determinată de necesitatea ca și alte categorii de personal să beneficieze de prevederi similare celor din Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici, având în vedere că ambele categorii de personal — funcționari publici și personal contractual — își desfășoară activitatea în cadrul acelorași instituții. Din rațiuni legate de identitate de tratament pentru ambele categorii de personal, legea nr. 477/2007, reia dispozițiile Codului de conduită a funcționarilor publici, particularizându-le acolo unde a fost necesar.

Având în vedere aceste aspecte, secțiunile următoare detaliază dispozițiile ambelor legi, indicând expres acolo unde acestea sunt aplicabile numai uneia dintre categoriile de personal. Pentru identitate de rațiune vom folosi sintagma „personal” pentru a ne referi la funcționarii publici și personalul contractual care își desfășoară activitatea în cadrul Poliției Române.



### 3.2. DOMENIUL DE APLICARE AL CODURILOR ȘI PRINCIPIILE GENERALE

Normele de conduită profesională prevăzute de cele două coduri de conduită sunt obligatorii, în funcție de legea care le conține, pe de o parte pentru persoanele care ocupă o funcție publică în cadrul autorităților și instituțiilor publice ale administrației publice centrale și locale, precum și în cadrul autorităților administrative autonome, denumite în continuare autorități și instituții publice, iar pe de altă parte, pentru personalul contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice, încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările ulterioare, cu excepția persoanelor alese sau numite politic.

Obiectivele codurilor de conduită, așa cum rezultă din lege, urmăresc să asigure creșterea calității serviciului public, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție din administrația publică, prin:

- reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului;
- informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului în exercitarea funcției;
- crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul din administrația publică, pe de o parte, și între cetățeni și autoritățile administrației publice, pe de altă parte.

## IMPORTANT

Conform dispozițiilor legale, principiile care guvernează conduita profesională a personalului sunt următoarele:

- prioritatea interesului public - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- asigurarea egalității de tratament al cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
- profesionalismul - principiu conform căruia personalul are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- imparțialitatea și nediscriminarea - principiu conform căruia personalul este obligat să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- integritatea morală - principiu conform căruia personalului îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
- libertatea gândirii și a exprimării - principiu conform căruia personalul poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- cinstea și corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;
- deschiderea și transparența - principiu conform căruia activitățile desfășurate de personal în exercitarea atribuțiilor funcțiilor lor sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor.

### 3.3. ÎNȚELESUL LEGAL AL UNOR TERMENI

- funcționar public - persoana numită într-o funcție publică în condițiile Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici;
- personal contractual ori angajat contractual - persoana numită într-o funcție în autoritățile și instituțiile publice în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare;
- funcție publică - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite de autoritatea sau instituția publică, în temeiul legii, în scopul realizării competențelor sale
- funcție - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite în fișa postului de autoritatea sau instituția publică, în temeiul legii;
- interes public - acel interes care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, de legislația internă și de tratatele internaționale la care România este parte și presupune îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
- interes personal - orice avantaj material sau de altă natură, urmărit ori obținut de către personal, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
- conflict de interese - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al personalului contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori în îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
- informație de interes public - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitățile unei autorități publice ori instituții publice, indiferent de suportul ei;
- informație cu privire la date personale - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă; Prin persoana identificabilă înțelegem acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale;

### 3.4. NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI DIN POLIȚIA ROMÂNĂ

#### 3.4.1. Asigurarea unui serviciu public de calitate

Personalul are obligația de a asigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor autorităților și ale instituțiilor publice, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.

În exercitarea funcției personalul are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților și instituțiilor publice.

#### 3.4.2. Respectarea Constituției și a legilor

Personalul are obligația ca, prin actele și faptele lui, să respecte Constituția și legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a acestora, în conformitate cu atribuțiile care îi revin, cu respectarea eticii profesionale. Personalul trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.



### 3.4.3. Loialitatea față de autoritățile și instituțiile publice

Personalul are obligația de a apăra cu loialitate prestigiul autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.

În acest sens, personalului îi este interzis:

- să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea, în legătură cu activitatea autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
- să facă aprecieri în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care autoritatea sau instituția publică în care își desfășoară activitatea are calitatea de parte, dacă nu sunt abilitați în acest sens;
- să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
- să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă această dezvăluire este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile instituției ori ale unor funcționari publici sau angajați contractuali, precum și ale persoanelor fizice sau juridice;
- să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice, în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva statului sau autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.

De reținut este faptul că prevederile codului de conduită nu exclud obligația legală a personalului de a furniza informații de interes public celor interesați, în condițiile legii.

### 3.4.4. Libertatea opiniilor

În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu personalul are obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea.

În activitatea lui, personalul are obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențat de considerente personale.

În exprimarea opiniilor, personalul trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de păreri.

### 3.4.5. Activitatea publică

Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către persoanele desemnate în acest sens de conducătorul autorității sau instituției publice, în condițiile legii.

Personalul desemnat să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de conducătorul autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea sau mandatul dat de demnitarul în cabinetul căruia este încadrat.

În cazul în care nu este desemnat în acest sens, personalul poate participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al autorității ori instituției publice în cadrul căreia își desfășoară activitatea.

### 3.4.6. Activitatea politică

În exercitarea funcției deținute, personalului îi este interzis:

- să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
- să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
- să colaboreze, atât în cadrul relațiilor de serviciu, cât și în afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații ori sponsorizări partidelor politice;
- să afișeze în cadrul autorităților sau instituțiilor publice însemne ori obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.

### 3.4.7. Folosirea imaginii proprii

În considerarea funcției pe care o deține, personalul are obligația de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale, precum și în scopuri electorale.

### 3.4.8. Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției

În relațiile cu personalul și funcționarii publici din cadrul autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, precum și cu persoanele fizice sau juridice, personalul este obligat să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.

Personalul are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, precum și ale persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției, prin:

- întrebuințarea unor expresii jignitoare;
- dezvăluirea aspectelor vieții private;
- formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

Personalul trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor cetățenilor. Personalul are obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorității publice, prin:

- promovarea unor soluții coerente, conform principiului tratamentului nediferențiat, raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
- eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.

### 3.4.9. Conduita în cadrul relațiilor internaționale

Personalul care reprezintă autoritatea sau instituția publică în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional are obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și autorității sau instituției publice pe care o reprezintă.

În relațiile cu reprezentanții altor state, personalul are obligația de a nu exprima opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

În deplasările în afara țării, personalul este obligat să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și să respecte legile și obiceiurile țării gazdă.

### 3.4.10 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

Personalul nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care îi sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care a avut relații de afaceri sau de natură politică, care îi pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

### 3.4.11 Participarea la procesul de luare a deciziilor

În procesul de luare a deciziilor personalul are obligația să acționeze conform prevederilor legale și să își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.

Personalul are obligația de a nu promite luarea unei decizii de către autoritatea sau instituția publică pe care o reprezintă sau de către alți funcționari publici și este interzisă îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

### 3.4.12 Obiectivitate în evaluare

În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, personalul are obligația să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul din subordine.

Personalul de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a com-



petentei profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propune ori aprobă avansări, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice formă de favoritism ori discriminare.

Personalul de conducere are obligația de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea în funcții pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la art. 3.

#### 3.4.13 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute

Personalul are obligația de a nu folosi atribuțiile funcției deținute în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, personalul nu poate urmări obținerea de foloase sau avantaje în interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

Personalul are obligația de a nu interveni sau influența vreo anchetă de orice natură, din cadrul instituției sau din afara acesteia, în considerarea funcției pe care o dețin.

Personalul are obligația de a nu impune altor angajați contractuali sau funcționari publici să se înscrie în organizații sau asociații, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promițându-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

#### 3.4.14 Utilizarea resurselor publice

Personalul este obligat să asigure ocrotirea proprietății publice și private a statului și a unităților administrativ-teritoriale, să evite producerea oricărui prejudiciu, acționând în orice situație ca un bun proprietar.

Personalul are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile aparținând autorității sau instituției publice numai pentru desfășurarea activităților aferente funcției deținute.

Personalul trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care îi revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legale.

Personalului care desfășoară activități publicistice, în interes personal, sau activități didactice îi este interzis să folosească timpul de lucru ori logistica autorității sau a instituției publice pentru realizarea acestora.

#### 3.4.15 Limitarea participării la achiziții, concesionări sau închirieri

Orice membru al personalului poate achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

- când a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;
- când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;
- când poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

Dispozițiile prezentate anterior se aplică în mod corespunzător și în cazul concesionării sau închirierii unui bun aflat în proprietatea publică ori privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale.

## ATENȚIE

Personalului îi este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, supuse operațiunilor de vânzare, concesionare sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.



## IMPORTANT

Prevederile prezentate în cadrul acestui subpunct se aplică în mod corespunzător și în cazul realizării tranzacțiilor prin interpus sau în situația conflictului de interese.

### 3.5. ROLUL CONSILIERULUI DE ETICĂ

Consilierul de etică<sup>3</sup> este un funcționar public desemnat de conducătorul autorității sau instituției publice, având rolul de a oferi consultanță și asistență pentru funcționarii publici, cu privire la modul de interpretare și aplicare a normelor de conduită. De asemenea, el monitorizează aplicarea dispozițiilor codului de conduită în cadrul instituției în care funcționează. Rapoartele astfel întocmite vor fi comunicate conducătorului instituției și, după aprobarea lor de către acesta, vor fi aduse la cunoștința funcționarilor publici și Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

Deși consilierul de etică nu poate sesiza în mod direct comisia de disciplină, rapoartele întocmite de acesta pot conduce la cercetări disciplinare, ca urmare a autosesizării comisiei sau a sesizării ei de către conducătorul instituției.

## ATENȚIE

Consilierul de etică are atribuții numai cu privire la conduita funcționarilor publici, el neavând atribuții cu privire la personalul contractual.

### 3.6. ROLUL AGENȚIEI NAȚIONALE A FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN COORDONAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ

Agenția Națională a Funcționarilor Publici coordonează și controlează aplicarea normelor prevăzute de Codul de conduită a funcționarilor publici, exercitând următoarele atribuții:

- urmărește aplicarea și respectarea, în cadrul autorităților și instituțiilor publice, a prevederilor codului de conduită;
- primește petiții și sesizări privind încălcarea prevederilor codului de conduită;
- formulează recomandări de soluționare a cazurilor cu care a fost sesizată;
- elaborează studii și cercetări privind respectarea prevederilor codului de conduită;
- colaborează cu organizațiile neguvernamentale care au ca scop promovarea și apărarea intereselor legitime ale cetățenilor în relația cu funcționarii publici.

Prin activitatea sa, Agenția Națională a Funcționarilor Publici nu poate influența derularea procedurii de lucru a comisiilor de disciplină din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Agenția Națională a Funcționarilor Publici poate fi sesizată de orice persoană cu privire la:

- încălcarea prevederilor codului de conduită de către un funcționar public;

3 Instituție juridică nouă, introdusă prin Legea nr. 50/2007.

- constrângerea sau amenințarea exercitată asupra unui funcționar public pentru a-l determina să încalce dispoziții legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător.

Sesizarea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nu exclude sesizarea comisiei de disciplină competente potrivit legii.

Funcționarii publici nu pot fi sancționați sau prejudiciați în nici un fel pentru sesizarea cu bună-credință a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici sau a comisiei de disciplină competente, în condițiile legii.

Agenția Națională a Funcționarilor Publici va verifica actele și faptele pentru care a fost sesizată, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.

Sesizările înaintate Agenției Naționale a Funcționarilor Publici vor fi centralizate într-o bază de date necesară pentru:

- identificarea cauzelor care determină încălcarea normelor de conduită profesională;
- identificarea modalităților de prevenire a încălcării normelor de conduită profesională;
- adoptarea măsurilor privind reducerea și eliminarea cazurilor de nerespectare a prevederilor legale.

Rezultatele activității de cercetare se consemnează într-un raport, pe baza căruia Agenția Națională a Funcționarilor Publici va formula o recomandare către autoritatea sau instituția publică respectivă cu privire la modul de soluționare a situației cu care a fost sesizată.

Recomandarea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici va fi comunicată:

- funcționarului public sau persoanei care a formulat sesizarea;
- funcționarului public care face obiectul sesizării;
- conducătorului autorității sau instituției publice în care funcționarul public care face obiectul sesizării își desfășoară activitatea.

În termen de 30 de zile lucrătoare de la data soluționării, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a comunica Agenției Naționale a Funcționarilor Publici modul de soluționare a măsurilor prevăzute în recomandare.

În cazul în care în situația sesizată sunt implicați conducătorul autorității sau instituției publice ori adjunctii acestuia, recomandarea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici va fi transmisă și structurii ierarhic superioare instituției sau autorității publice ori, după caz, Primului-ministru.

Raportul anual cu privire la managementul funcției publice și al funcționarilor publici, care se întocmește de Agenția Națională a Funcționarilor Publici și se prezintă Guvernului, trebuie să cuprindă și următoarele date:

- numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
- categoriile și numărul de funcționari publici care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
- cauzele și consecințele nerespectării prevederilor codului de conduită;
- evidențierea cazurilor în care funcționarilor publici li s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
- recomandările propuse;
- autoritățile sau instituțiile publice care nu au respectat recomandările.

Agenția Națională a Funcționarilor Publici poate să prezinte în raportul anual, în mod detaliat, unele cazuri care prezintă un interes deosebit pentru opinia publică.

### 3.7. ANGAJAREA RĂSPUNDERII JURIDICE A FUNCȚIONARILOR PUBLICI PENTRU NERESPECTAREA NORMELOR DEONTOLOGICE

În conformitate cu art. 24 din Legea nr.7/2004, încălcarea dispozițiilor Codului de conduită atrage răspunderea disciplinară a funcționarilor publici, în condițiile legii.

Astfel, comisiile de disciplină au competența de a cerceta încălcarea prevederilor Codului de conduită și de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare, în condițiile legii.

În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

Funcționarii publici răspund potrivit legii în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională, creează prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

Răspundere disciplinară a funcționarilor publici este reglementată în Capitolul VIII al Legii nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, intitulat „Sancțiunile disciplinare și răspunderea funcționarilor publici”.

Conform dispozițiilor conținute în acest capitol, încălcarea de către funcționarii publici, cu vinovăție, a îndatoririlor de serviciu atrage răspunderea disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.

Încălcarea cu vinovăție de către funcționarii publici a îndatoririlor corespunzătoare funcției publice pe care o dețin și a normelor de conduită profesională și civică prevăzute de lege constituie abateri disciplinare și atrage răspunderea disciplinară a acestora.

Constituie abateri disciplinare următoarele fapte:

- întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;
- neglijența repetată în rezolvarea lucrărilor;
- absențe nemotivate de la serviciu;
- nerespectarea în mod repetat a programului de lucru;
- intervențiile sau stăruințele pentru soluționarea unor cereri în afara cadrului legal;
- nerespectarea secretului profesional sau a confidențialității lucrărilor cu acest caracter;
- manifestări care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea;
- desfășurarea în timpul programului de lucru a unor activități cu caracter politic;
- refuzul de a îndeplini atribuțiile de serviciu;
- încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese și interdicții stabilite prin lege pentru funcționarii publici;
- stabilirea de către funcționarii publici de execuție de relații directe cu petenții în vederea soluționării cererilor acestora.

Sancțiunile disciplinare sunt:

- mustrare scrisă;
- diminuarea drepturilor salariale cu 5-20% pe o perioadă de până la 3 luni;
- suspendarea dreptului de avansare în gradele de salarizare sau, după caz, de promovare în funcția publică pe o perioadă de la 1 la 3 ani;
- trecerea într-o funcție publică inferioară pe o perioadă de până la un an, cu diminuarea corespunzătoare a salariului;
- destituirea din funcția publică.

La individualizarea sancțiunii disciplinare trebuie să se țină seama de cauzele și gravitatea abaterii disciplinare, împrejurările în care aceasta a fost săvârșită, gradul de vinovăție și consecințele abaterii, comportarea generală în timpul serviciului a funcționarului public, precum și de existența în antecedentele acestuia a altor sancțiuni disciplinare care nu au fost radiate în condițiile prezentei legi.

Sancțiunile disciplinare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data săvârșirii abaterilor.

Conform Legii nr. 188/1999, în cadrul autorităților sau instituțiilor publice se constituie comisii de disciplină. În funcție de numărul funcționarilor publici din cadrul fiecărei autorități sau instituții publice, comisia de disciplină se poate constitui pentru o singură autoritate sau instituție publică sau pentru mai multe.

În alcătuirea comisiei de disciplină intră un număr egal de reprezentanți desemnați de conducătorul autorității sau instituției publice și de sindicatul reprezentativ al funcționarilor publici. În cazul în care sindicatul nu este reprezentativ sau funcționarii publici nu sunt organizați în sindicat, reprezentanții vor fi desemnați prin votul majorității funcționarilor publici din respectiva autoritate sau instituție publică.

Comisia de disciplină pentru înalții funcționari publici este compusă din 7 înalți funcționari publici.



## IMPORTANT

Comisiile de disciplină sunt competente să cerceteze faptele sesizate ca abateri disciplinare și să propună sancțiunea aplicabilă funcționarilor publici din autoritățile sau instituțiile publice respective.

Modul de constituire a comisiilor de disciplină, componența, atribuțiile, modul de sesizare și procedura de lucru a acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

Funcționarul public nemulțumit de sancțiunea aplicată se poate adresa instanței de contencios administrativ, solicitând anularea sau modificarea, după caz, a ordinului sau dispoziției de sancționare.

Pentru evidențierea situației disciplinare a funcționarului public, Agenția Națională a Funcționarilor Publici va elibera un cazier administrativ, conform bazei de date pe care o administrează.

Cazierul administrativ este un act care cuprinde sancțiunile disciplinare aplicate funcționarului public și care nu au fost radiate în condițiile legii.

Cazierul administrativ este necesar în următoarele cazuri:

- desemnarea unui funcționar public ca membru în comisia de concurs pentru recrutarea funcționarilor publici;
- desemnarea unui funcționar public în calitate de președinte și membru în comisia de disciplină;
- desemnarea unui funcționar public ca membru în comisia paritară;
- ocuparea unei funcții publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici sau categoriei funcționarilor publici de conducere;
- în orice alte situații prevăzute de lege.

Cazierul administrativ este eliberat la solicitarea:

- funcționarului public interesat;
- conducătorului autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea;
- președintelui comisiei de disciplină;
- altor persoane prevăzute de lege.

### 3.8. COORDONAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

#### 3.8.1. Rolul Ministerului Administrației și Internelor

Ministerul Internelor și Reformei Administrative coordonează și controlează aplicarea normelor prevăzute de codul de conduită, exercitând următoarele atribuții:

- urmărește aplicarea și respectarea în cadrul autorităților și instituțiilor publice a prevederilor codului de conduită;
- soluționează petițiile și sesizările primite privind încălcarea prevederilor codului de conduită sau le transmite spre soluționare organului competent, conform legii;
- formulează recomandări de soluționare a cazurilor cu care a fost sesizat;
- elaborează studii și cercetări privind respectarea prevederilor codului de conduită;
- colaborează cu organizațiile neguvernamentale care au ca scop promovarea și apărarea intereselor legitime ale cetățenilor în relația cu personalul din administrația publică, cu excepția funcționarilor publici.

Prin activitatea sa, Ministerul Internelor și Reformei Administrative nu poate influența derularea procedurii disciplinare din cadrul autorităților și instituțiilor publice, desfășurată în conformitate cu prevederile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.

Pentru personalul contractual al Ministerului Internelor și Reformei Administrative aplică în mod corespunzător prevederile mai sus amintite.

#### 3.8.2. Sesizarea

## IMPORTANT

Ministerul Internelor și Reformei Administrative poate fi sesizat de orice persoană cu privire la:

- încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită de către angajații contractuali;
- constrângerea sau amenințarea exercitată asupra angajatului contractual pentru a-l determina să încalce dispozițiile legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător.

Sesizarea nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii, din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Angajații contractuali nu pot fi sancționați sau prejudiciați în nici un fel pentru sesizarea cu bună-credință a organelor disciplinare competente, în condițiile legii.

Ministerul Internelor și Reformei Administrative va verifica actele și faptele pentru care au fost sesizate, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.

## IMPORTANT

Sesizările înaintate Ministerului Administrației și Internelor vor fi centralizate într-o bază de date la Ministerul Internelor și Reformei Administrative, necesară pentru:

- identificarea cauzelor care determină încălcarea normelor de conduită profesională;
- identificarea modalităților de prevenire a încălcării normelor de conduită profesională;
- adoptarea măsurilor privind reducerea și eliminarea cazurilor de nerespectare a prevederilor legale.

#### 3.8.3. Soluționarea sesizării

Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport pe baza căruia Ministerul Internelor și Reformei Administrative va formula recomandări către autoritatea administrației publice sau instituția respectivă din sectorul bugetar cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate.

Recomandările Ministerului vor fi comunicate:

- angajatului contractual sau persoanei care a formulat sesizarea;
- angajatului contractual care face obiectul sesizării;
- conducătorului autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea angajatul contractual care face obiectul sesizării.

În termen de 30 de zile lucrătoare de la data soluționării, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a comunica autorităților competente în monitorizarea implementării și aplicării codului de conduită modul de soluționare a măsurilor prevăzute în recomandare.

## ATENȚIE

În cazul în care în situația sesizată este implicat conducătorul autorității sau instituției publice ori adjunctii acestuia, recomandarea autorităților competente în monitorizarea implementării și aplicării codului de conduită va fi transmisă și structurii ierarhic superioare instituției sau autorității publice ori, după caz, Primului-ministru.

#### 3.8.4. Publicitatea cazurilor sesizate

Raportul anual cu privire la Standardul de conduită a personalului contractual, care se întocmește de auto-



ritățile competente în monitorizarea implementării și aplicării codului de conduită, se prezintă Guvernului și trebuie să cuprindă și următoarele date:

- numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
- categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
- cauzele și consecințele nerespectării prevederilor codului de conduită;
- evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
- recomandările propuse;
- autoritățile sau instituțiile publice care nu au respectat recomandările.

Autoritățile competente în monitorizarea implementării și aplicării codului de conduită pot să prezinte în raportul anual, în mod detaliat, unele cazuri care prezintă un interes deosebit pentru opinia publică.

Raportul se publică pe pagina de Internet a autorităților competente în monitorizarea implementării și aplicării codului de conduită, iar publicarea se anunță prin comunicat difuzat printr-o agenție de presă.

### 3.9. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA NORMELOR DE ONTOLOGICE DE CĂTRE PERSONALUL CONTRACTUAL

Conform art. 24 din Lege, încălcarea dispozițiilor codului de conduită atrage răspunderea disciplinară a personalului contractual.

Organele cu atribuții disciplinare au competența de a cerceta încălcarea codului de conduită și de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.

În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

Personalul contractual răspunde patrimonial, potrivit legii, în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

## IV. INTEGRITATEA

O condiție esențială pentru o bună și corectă activitate a administrației publice este cea privitoare la integritatea personalului care lucrează în acest sistem.

Integritatea, în principal, presupune conformarea față de dispozițiile legale cu caracter imperativ, atât față de cele prohibitive (ce impun abținerea de la săvârșirea unei acțiuni de către funcționarii publici), cât și față de cele cu caracter onerativ (ce obligă pe funcționar să realizeze o acțiune).

Principalele reglementări în această materie sunt prevăzute în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, completate de dispozițiile Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, cu modificările ulterioare.

### IMPORTANT

Informațiile prezentate în cadrul acestui capitol sunt relevante pentru polițiști, ca funcționari publici cu statut special, și pentru funcționarii publici care își desfășoară activitatea în cadrul Poliției Române. Ele nu sunt aplicabile personalului contractual.

## 1. CONFLICTUL DE INTERESE ȘI REGIMUL INCOMPATIBILITĂȚILOR ÎN EXERCITAREA DEMNITĂȚILOR PUBLICE ȘI FUNCȚIILOR PUBLICE

Conform Legii nr. 161/2003 prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Reglementarea prin lege a conflictului de lege are ca rol prevenirea dar și sancționarea acelor situații în care decizia luată de un funcționar public, în general, este viciată de anumite interese patrimoniale, situație în care realizarea interesul public și privat, după caz, este afectată negativ.

Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt:

- imparțialitatea,
- integritatea,
- transparența deciziei și
- supremația interesului public.

## 2. CONFLICTUL DE INTERESE PRIVIND FUNCȚIONARI PUBLICI

Legea mai sus amintită dispune că funcționarul public (polițistul) este în conflict de interese dacă se află în una dintre următoarele situații:

- este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;



- participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

## ATENȚIE

În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință.

În aceste cazuri conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

## IMPORTANT

Încălcarea acestor dispoziții poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

## IMPORTANT

Actele administrative sau juridice încheiate de o persoană aflată în conflict de interese sunt lovite de nulitate absolută. Aceste dispoziții nu sunt aplicabile în situația actelor cu caracter normativ.

Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim ca urmare a existenței unui conflict de interese se poate adresa instanței de judecată.

Orice persoană interesată poate sesiza în scris, după caz, Agenția Națională de Integritate cu privire la existența unei situații de conflict de interese.

Conflictul de interese în forma penală

Legea nr. 278/2006, care modifică actualul Cod penal în vigoare, a completat incriminarea faptelor de corupție cu art. 2531, care prevede că fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soțul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea dreptului de a ocupa o funcție publică pe durata maximă. Dispozițiile anterioare nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.



## IMPORTANT

Codul Penal asimilează noțiunii de funcționar public ambele categorii de personal, definindu-l ca fiind orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei entități publice. Rezultă de aici că infracțiunea de conflict de interese poate fi imputată și unui angajat contractual.

## 3. INCOMPATIBILITĂȚI

Incompatibilitățile privind demnitățile publice și funcțiile publice sunt cele reglementate de Constituție, de legea aplicabilă autorității sau instituției publice în care persoanele ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică își desfășoară activitatea, precum și de dispozițiile prezentului titlu.

### 3.1. INCOMPATIBILITĂȚI PRIVIND FUNCȚIONARI PUBLICI:

Calitatea de funcționar public (polițist) este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică.

Funcționarii publici nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate, după cum urmează:

- în cadrul autorităților sau instituțiilor publice;
- în cadrul cabinetului demnitarului, cu excepția cazului în care funcționarul public este suspendat din funcția publică, în condițiile legii, pe durata numirii sale;
- în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori în alte unități cu scop lucrativ, din sectorul public sau privat, în cadrul unei asociații familiale sau ca persoană fizică autorizată;
- în calitate de membru al unui grup de interes economic.

## IMPORTANT

Nu se află în situație de incompatibilitate funcționarul public care este desemnat printr-un act administrativ, emis în condițiile legii, să reprezinte sau să participe în calitate de reprezentant al autorității ori instituției publice în cadrul unor organisme sau organe colective de conducere constituite în temeiul actelor normative în vigoare.

Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare și control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ de natura celor mai sus prezentate nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanță de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din corpul funcționarilor publici.

## ATENȚIE

Funcționarii publici nu pot fi mandatați ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătură cu funcția publică pe care o exercită.

De reținut este faptul că nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I. Această regulă se aplică și în cazul în care șeful ierarhic direct are calitatea de demnitar.

În lege se prevede că orice persoană poate sesiza existența situațiilor de incompatibilitate prezentate mai sus.



## IMPORTANT

Funcționarii publici pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

În situația funcționarilor publici care desfășoară activitățile prezentate mai sus, documentele care alcătuiesc dosarul profesional sunt gestionate de către autoritatea sau instituția publică la care aceștia sunt numiți.

## ATENȚIE

Funcționarul public poate candida pentru o funcție eligibilă sau poate fi numit într-o funcție de demnitate publică.

Raportul de serviciu al funcționarului public se suspendă:

- pe durata campaniei electorale, până în ziua ulterioară alegerilor, dacă nu este ales;
- până la încetarea funcției eligibile sau a funcției de demnitate publică, în cazul în care funcționarul public a fost ales sau numit.

Funcționarii publici pot fi membri ai partidelor politice legal constituite.

Funcționarilor publici le este interzis să fie membri ai organelor de conducere ale partidelor politice și să exprime sau să apere în mod public pozițiile unui partid politic.

## ATENȚIE

Funcționarii publici care, potrivit legii, fac parte din categoria înalților funcționari publici nu pot fi membri ai unui partid politic, sub sancțiunea destituirii din funcția publică.

### 3.2. DECLARAȚIILE DE AVERE ȘI DE INTERESE

Persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile publice trebuie să depună o declarație de avere și o declarație de interese. Declarațiile se fac în scris, pe propria răspundere și sunt publice. Declarațiile se publică pe pagina de internet a instituției, sau la avizierul propriu, în termen de cel mult 30 de zile de la primire. Declarațiile de avere și de interese se păstrează pe pagina de internet cel puțin 5 ani de la publicare, după care se arhivează. Declarațiile se publică de asemenea pe pagina de internet a Agenției Naționale de Integritate.

## IMPORTANT

Declarația de avere cuprinde bunurile proprii, bunurile comune și cele deținute în indiviziune, precum și cele ale copiilor aflați în întreținere.

Declarațiile de interese se vor face cu privire la funcțiile și activitățile pe care le desfășoară, cu excepția celor legate de mandatul sau funcția publică pe care o exercită.



## IMPORTANT

Funcțiile și activitățile care se includ în declarația de interese sunt:

- calitatea de asociat sau acționar la societăți comerciale, companii/societăți naționale, instituții de credit, grupuri de interes economic, precum și membru în asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale;
- funcția de membru în organele de conducere, administrare și control ale societăților comerciale, regiilor autonome, companiilor/societăților naționale, instituțiilor de credit, grupurilor de interes economic, asociațiilor sau fundațiilor ori al altor organizații neguvernamentale;
- calitatea de membru în cadrul asociațiilor profesionale și/sau sindicale;
- calitatea de membru în organele de conducere, administrare și control, retribuite sau neretribuite, deținute în cadrul partidelor politice, funcția deținută și denumirea partidului politic.

Persoanele precizate mai sus, care nu îndeplinesc alte funcții sau nu desfășoară alte activități decât cele legate de mandatul sau funcția pe care o exercită, depun o declarație în acest sens.

## ATENȚIE

Dacă în termen de 10 zile de la depunerea declarației, persoana care semnează declarația sesizează deficiențe în completarea acesteia poate rectifica declarația în termen de 20 de zile. Dispozițiile sunt aplicabile și în situația în care deficiențele au fost constatate de persoanele desemnate să primească declarațiile. Declarația rectificată poate fi însoțită de documente justificative. Declarația rectificată depusă împreună cu eventualele documente se trimite de îndată Agenției.

Declarațiile de avere și de interese se depun după cum urmează:

- membrii Guvernului, secretarii de stat, subsecretarii de stat și asimilații acestora, consilierii de stat din aparatul de lucru al primului-ministru, directorul Serviciului Român de Informații, prim-adjunctul și adjunctii săi, directorul Serviciului de Informații Externe și adjunctii săi, directorul Serviciului de Protecție și Pază, prim-adjunctul și adjunctul său, directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale, prim-adjunctul și adjunctii săi - la persoana desemnată de secretarul general al Guvernului;
- persoanele cu funcții de conducere și de control, personalul încadrat la cabinetul demnitarului, precum și funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special, care își desfășoară activitatea în cadrul tuturor autorităților publice centrale ori locale sau, după caz, în cadrul tuturor instituțiilor publice - la persoana desemnată de șeful compartimentului de resurse umane sau, după caz, de șeful secretariatului din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau unităților din care fac parte.

## IMPORTANT

În cadrul entităților unde își desfășoară activitatea persoane care au obligația de a depune declarații de avere și de interese, se desemnează persoane care vor asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și de interese.

Persoanele astfel desemnate îndeplinesc următoarele atribuții:

- primesc, înregistrează declarațiile de avere și declarațiile de interese și eliberează imediat depunătorului o dovadă de primire;
- la cerere, pun la dispoziția personalului formularele declarațiilor de avere și de interese;
- oferă consultanță pentru completarea corectă a rubricilor din declarații și pentru depunerea în termen a acestora;
- evidențiază declarațiile de avere și declarațiile de interese în registre speciale, cu caracter public, denu-mite Registrul declarațiilor de avere și Registrul declarațiilor de interese, al căror model se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției;
- asigură publicarea și menținerea declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese, pe pagina de internet a instituției, sau la avizierul propriu;
- trimit Agenției Naționale de Integritate, în termen de cel mult 10 zile de la primire, copii certificate ale declarațiilor de avere și ale declarațiilor de interese primite;
- publică pe pagina de internet a instituției, sau la avizierul propriu, numele și funcția persoanelor care nu depun declarația de avere sau declarația de interese în termen de cel mult 15 zile de la expirarea termenului legal de depunere, date pe care le comunică Agenției;
- acordă consultanță referitor la conținutul și aplicarea prevederilor legale privind declararea și verificarea averilor, conflictele de interese și incompatibilitățile și întocmește note de opinie în acest sens, la solici-tarea persoanelor care au obligația depunerii declarațiilor.

### 3.3. ALTE OBLIGAȚII LEGALE ÎN MATERIE

Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi numele însoțit de calitatea persoanei care exercită demnită-țile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu în orice formă de publicitate a unui agent economic român sau străin, precum și a vreunui produs comercial, național sau străin.

Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi imaginea publică, numele, vocea sau semnătura persoanei care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu pentru orice formă de publi-ci-tate privitoare la o activitate care aduce profit, cu excepția publicității gratuite pentru scopuri caritabile.

Se interzice persoanelor care exercită o demnitate publică sau o funcție publică dintre cele prevăzute în pre-zentul titlu folosirea sau exploatarea directă sau indirectă a informațiilor care nu sunt publice, obținute în legătură cu exercitarea atribuțiilor, în scopul obținerii de avantaje pentru ei sau pentru alții.



## V. DEFINIȚIA CORUPȚIEI

### 1. CE ESTE CORUPȚIA?

Corupția este una din cele mai mari provocări ale epocii noastre, o provocare ce trebuie și poate fi înfruntată. Definițiile corupției și ale impactului său variază. Nu se poate presupune că fenomenul corupției înseamnă mereu același lucru sau că are același impact și aceeași motivație. În practică atitudinea publică poate umbri definițiile legale ale corupției, iar opinia publică poate da corupției definiții ce depășesc cadrul legal. Dacă opinia publică și definițiile legale nu concordă, este probabil ca oficialii să acționeze conform așteptărilor publicului și acționând astfel să eludeze legea.

#### IMPORTANT

Este esențial ca publicul să fie informat și lămurit în privința răului pe care îl poate cauza corupția.

În mod normal prin corupție înțelegem orice abatere de la moralitate, de la cinste și de la datorie, care aduce atingere interesului unei persoane sau interesului public, în favoarea interesului unei alte entități bine deter-minate, de regulă privată.

La nivel internațional, tema corupției a rămas multă vreme tabu, însă acesta a fost spulberat când liderii Ame-ricii de Nord și de Sud s-au întâlnit la Summit-ul celor două Americi din decembrie 1994.

1. Transparency International<sup>4</sup> a definit corupția ca fiind folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Astfel, orice act al unei insti-tuții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept „corupt”. Simplul fapt că o persoană investită cu exercitarea unor prerogative de putere publică se folosește de poziția sa pentru a obține alte beneficii decât cele la care în mod legal este îndreptătit poate fi încadrat în sfera corupției.

2. Această definiție a fost preluată ulterior de Organizația Națiunilor Unite în Convenția împotriva corupției adoptată la New York pe 31 octombrie 2003 și ratificată de România prin Legea nr. nr. 365/2004, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 903 din 05/10/2004.

3. Grupul Multidisciplinar privind Corupția, înființat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în anul 1994, a adoptat provizoriu următoarea definiție: „Corupția cu care are legătură activitatea GMC al Consiliului Europei cuprinde comisioanele oculte și toate celelalte demersuri care implică persoane investite cu funcții publice sau private, care și-au încălcat obligațiile care decurg din calitatea lor de funcționar public, de angajat privat, de agent independent sau dintr-o altă relație de acest gen, în vederea obținerii de avantaje ilicite, indiferent de ce natură, pentru ele însele sau pentru alții.”

4. Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția, semnată de România la data de 27 ianuarie 1999, definește corupția în cele două modalități de săvârșire, activă și pasivă.

<sup>4</sup> Transparency International, înființată în 1993, este o organizație neguvernamentală ce conduce lupta împotriva corupției. TI este prezentă în peste 90 de locații la nivel mondial, secretariatul internațional fiind localizat în Berlin, Germania.

Corupția activă: „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Corupția pasivă: „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Potrivit convenției, aceste fapte constituie corupție dacă sunt săvârșite de funcționari publici naționali, funcționari publici străini, parlamentari naționali, străini și ai adunărilor parlamentare internaționale, funcționari internaționali, precum și de persoane care reprezintă organizații internaționale. De asemenea, corupția privește atât sectorul public, cât și cel privat.

5. La nivel comunitar, Comisia, prin Comunicarea (2003)317 final către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social, a adoptat definiția corupției folosită de Programul Global împotriva Corupției, al Organizației Națiunilor Unite, potrivit căreia corupția reprezintă abuzul de putere pentru obținerea unor beneficii private.

Definirea corupției adoptată la nivel comunitar este reflectată în legislația românească într-un sens mai restrâns, fiind incluse sub titulatura de fapte de corupție infracțiunile clasice de dare și luare de mită, trafic de influență, primire de foloase necuvenite, abuzul în serviciu, dacă este cauza obținerii unor beneficii pentru sine sau pentru altul și infracțiunile asimilare.

6. În accepțiunea Programului național de prevenire a corupției și a Planului național de acțiune împotriva corupției<sup>5</sup> din 2001, corupția implică utilizarea abuzivă a puterii publice în scopul obținerii, pentru sine ori pentru altul, a unui câștig necuvenit:

- abuzul de putere în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- fraudă (înselăciunea și prejudicierea unei alte persoane sau entități);
- utilizarea fondurilor ilicite în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- favoritismul;
- instituirea unui mecanism arbitrar de exercitare a puterii în domeniul privatizării sau al achizițiilor publice;
- conflictul de interese (prin angajarea în tranzacții sau dobândirea unei poziții ori a unui interes comercial care nu este compatibil cu rolul și îndatoririle oficiale).

7. Privită ca fenomen social, corupția a fost definită în expunerea de motive a Legii nr. 161/2003<sup>6</sup>, ca fiind expresia unor manifestări de descompunere morală, de degradare spirituală sau, ca fenomen juridic, este cel mai mare dușman al statului de drept, al democrației.

8. Strategia Națională Anticorupție 2005 — 2007<sup>7</sup> definește corupția ca fiind, pe de o parte, devierea sistematică de la principiile de imparțialitate și echitate care trebuie să stea la baza funcționării administrației publice, și care presupun că bunurile publice să fie distribuite în mod universal, echitabil și egal și, pe de altă parte, substituirea lor cu practici care conduc la atribuirea către unii indivizi sau grupuri a unei părți disproporționate a bunurilor publice în raport cu contribuția lor.

5 Aprobate prin Hotărâre nr. 1065/2001 din 25/10/2001, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 728 din 15/11/2001

6 Privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare

7 Aprobata prin Hotărâre nr. 231/2005, din 30/03/2005 și Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 272 din 01/04/2005

## 2. DEFINIȚIA CORUPȚIEI UTILIZATĂ ÎN ACEST GHID

**Corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.**

Orice act al unui funcționar din cadrul poliției care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup, poate fi calificat drept „corupt”. Trebuie făcută observația că nu este obligatoriu să existe un prejudiciu (concret sau material) al interesului public pentru a putea identifica o faptă de corupție.

### EXEMPLU

Să presupunem că o persoană X solicită unui polițist cu competență în domeniul eliberării permisului de conducere auto. Persoana X dă o sumă de bani polițistului iar suma este acceptată. În acest caz este vorba de săvârșirea unei fapte de corupție (dare și luare de mită), funcționarul în acest caz având obligația să emită acest permis fără să primească „stimulente”. Mai mult, există și norme deontologice care îi obligă pe polițiști să nu pretindă și să nu primească bani sau cadouri.

Rezumând putem spune că ne aflăm în fața unui fapt de corupție atât timp cât un polițist, numit în continuare funcționar, profitând de poziția sa, obține alte beneficii personale, pentru sine sau pentru altul, în afara celor la care este îndreptățit prin lege (salariu/indemnizații).

Această definiție largă a corupției este reflectată în legislația românească prin definirea anumitor infracțiuni distincte care se încadrează în termenul generic de corupție, precum: darea și luarea de mită, traficul și cumpararea de influență, primirea de foloase necuvenite etc.

### ATENȚIE

Abuzul în serviciu contra intereselor publice, abuzul în serviciu contra intereselor persoanei sau abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi asociat cu beneficii pentru sine sau pentru un altul este incriminat de legislație ca faptă de corupție.

Această variantă de încriminare a unei fapte de corupție pune câteva probleme în aplicare deoarece trebuie stabilite cumulativ două relații, respectiv: care a fost intenția funcționarului la comiterea faptei (pentru a stabili că este vorba de un abuz în realizarea atribuțiilor de serviciu) și abuzul propriu-zis care a avut ca urmare crearea unei situații favorabile sau aducerea unui beneficiu pentru funcționar sau pentru o altă persoană cu interes în exploatarea abuzului.

Totuși există beneficiul că cetățeanul sau, generic, persoana vătămată, nu mai trebuie să arate și existența unei mite. Această obligație nu mai apare nici pentru procuror dacă el reușește să stabilească cele două relații de cauzalitate în mod simultan.

### IMPORTANT

Orice faptă neintegă în realizarea activității de poliție și care prejudiciază un cetățean are drept consecință firească fie aducerea unui prejudiciu interesului public sau privat, fie favorizarea unui cetățean în raport cu altul (încălcarea principiului egalității de tratament).



### 3. CE NU ESTE CORUPȚIA

Trebuie făcută deosebirea dintre acele fapte considerate de lege ca fiind de corupție și acele fapte care, chiar dacă aparent ar reprezenta fapte de corupție, ele, conform legii, nu sunt fapte de corupție. Deși există anumite fapte care pot produce uneori prejudicii importante făcute de funcționari sau oficiali ai diverselor instituții publice în cadrul sau prin depășirea atribuțiilor lor de serviciu, ele nu pot și nu trebuie catalogate drept “corupție”, dacă intenția funcționarului nu a fost de a obține un avantaj sau profit pentru el sau pentru altul. Exemple de astfel de fapte sunt: abuzul administrativ, eroarea, depășirea competenței, neglijența.

#### EXEMPLE

Reținerea unei persoane de către poliție peste termenul de 24 ore sau menținerea în stare de arest după expirarea mandatului au natura de abuzuri și nu de fapte de corupție.  
Aplicarea unei sancțiuni contravenționale din greșeală (eroare) altei persoane decât cea care a săvârșit fapta.  
Aplicarea unei sancțiuni contravenționale unui cetățean de către un polițist fără competență în acest domeniu de aplicare a legii.  
Prelevarea defectuoasă de probe de la locul săvârșirii unei infracțiuni (neglijență).

Pentru repararea prejudiciilor cauzate de astfel de fapte pot fi folosite mai multe căi legale, în funcție de natura faptei săvârșite, astfel:

- reclamația/contestația administrativă, adresată fie șefului ierarhic al polițistului care a săvârșit fapta, fie structurilor ierarhice superioare compartimentului/biroului în cauză;
- în caz de nesoluționare favorabilă a contestației administrative, calea instanței de judecată în cadrul unui proces în contencios administrativ;
- acțiune la instanța civilă sau, după caz, la cea penală.

Faptele de natura celor mai sus menționate reprezintă în același timp și o proastă administrare<sup>8</sup>. Printr-o decizie a Parlamentului European, referitoare la procedura Mediatorului European (în sistemul instituțional românesc echivalentul Mediatorului European este Avocatul Poporului) au fost evidențiate șapte cauze posibile ale unei proaste administrări:

- lipsa de transparentă;
- întârziere nejustificată;
- discriminare;
- abuz (în serviciu);
- nerespectarea procedurilor;
- eroarea legală/judiciară;
- neglijența în serviciu (proastă funcționare ori incompetență).

#### IMPORTANT

Astfel de fapte nu sunt corupție și, în general, un act de proastă administrare nu trebuie considerat drept corupție. Este important însă de reținut că astfel de acte pot fi generate sau pot genera fapte de corupție, dacă în spatele unei aparente “proaste administrări” se află un mobil (sume de bani, foloase, influență etc).

<sup>8</sup> Art 41 din Carta UE a Drepturilor Fundamentale adoptată la Nisa în 2000, este intitulat “dreptul la bună administrare” și stipulează că orice persoană are dreptul de a avea propriile afaceri tratate de o manieră imparțială, onestă și într-un interval de timp rezonabil de către instituțiile UE. Este menționată obligația administrației de a justifica deciziile sale și de a repara orice prejudiciu cauzat de instituția respectivă sau de funcționarii săi în exercițiul funcțiunii.



### 4. CADRUL LEGISLATIV

Datorită schimbărilor politice și sociale produse în societatea românească în ultimii ani și, mai ales, pe fondul integrării în Uniunea Europeană, legislația națională privind corupția a fost semnificativ modificată și completată. În ciuda problemelor și deficiențelor constatate în aplicarea reglementărilor de profil, există un cadru relativ funcțional care permite în mod specific sesizarea, urmărirea și sancționarea faptelor de corupție.

Legislația relevantă pentru prevenirea și combaterea corupției, cuprinde cu precădere:

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informația de interes public, cu modificările și completările ulterioare  
Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică

Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere

Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției modificată și completată de OUG 40/2003;  
Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, cu modificările și completările ulterioare

Legea 571/2004 pentru protecția personalului din instituțiile și autoritățile publice care semnaleză încălcarea legii;  
Codul Penal al României din 16.04.1997 (Art. 254 – 258), cu modificările și completările ulterioare;

Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;

Legea 480/2004 pentru modificarea Codului de Procedură Penală;

Ordonanță de urgență nr. 43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare.

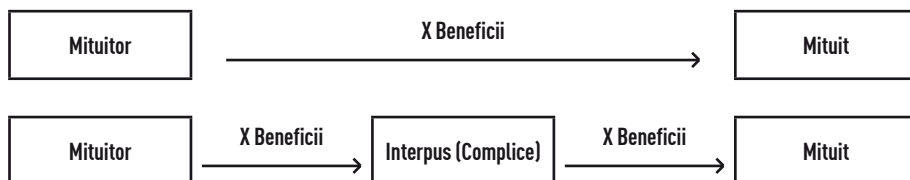
## VI. INFRAȚIUNILE DE CORUPȚIE

### IMPORTANT

În sensul legii penale, prin noțiunea de funcționar public se înțeleg ambele categorii de personal, definindu-l ca fiind orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei entități publice. Rezultă că pentru secțiunea care urmează, prin funcționar public se va înțelege polițistul, funcționarul public sau angajatul contractual din cadrul Poliției Române.

### 1. LUAREA/DAREA DE MITĂ (CODUL PENAL, ART. 254 ȘI 255)

Luarea de mită (art.254 Cod Penal) este fapta funcționarului care pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.



Modalități normative:

- pretinderea de bani - formularea unei pretenții (nu contează dacă este satisfăcută sau nu)
- primirea de bani- direct sau indirect, prin intermediar - luarea în posesie, preluarea unui obiect
- acceptarea de bani sau alte foloase, expresă sau tacită - acordul explicit al făptuitorului la oferta de mituire.
- dacă acceptarea este anterioară actului de primire, atunci infracțiunea de luare de mită este consumată, existând doar o singură infracțiune, săvârșită în două modalități normative din cele patru posibile.
- nerespingerea promisiunii de bani sau alte foloase, care nu i se cuvin (o acceptare a promisiunii în mod tacit).

Condițiile ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de luare de mită:

- pretinderea, primirea, acceptarea, nerespingerea promisiunii trebuie să aibă ca obiect bani sau alte foloase (folos patrimonial sau un avantaj nepatrimonial).
- banii sau alte foloase să nu fie datorati în mod legal funcționarului sau unității, unde acesta își îndeplinește îndatoririle de serviciu.
- acțiunea de pretindere, acceptare ori primire sau inacțiunea de nerespingere a promisiunii, să aibă loc înainte sau să fie concomitentă neîndeplinirii ori întârzierii efectuării unui act, ce intră în sfera atribuțiilor de serviciu ale funcționarului mituit. ( există luare de mită și în situația în care acceptarea are loc înainte de efectuarea actului, iar primirea efectivă după efectuarea unui asemenea act).
- actul să facă parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale funcționarului



### ATENȚIE

Dacă în momentul săvârșirii acțiunii, făptuitorul nu avea ca îndatorire de serviciu îndeplinirea aceluia act, dar lasă să se creadă acest lucru, atunci va fi săvârșită infracțiunea de înșelăciune (art.. 215 Cod Penal).

Darea de mită (art.255 Cod Penal) este aceeași faptă privită în oglindă și este reprezentată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase unui funcționar de către o persoană pentru satisfacerea nelegală a unui interes.

Modalități juridice:

- promisiunea de bani sau alte foloase -direct sau indirect- asumarea unui angajament de către o persoană de a remite în viitor bani sau alte foloase unui funcționar public (indiferent dacă acesta o respinge sau nu).
- oferirea de bani sau alte foloase - prezentarea, etalarea, înfățișarea anumitor obiecte, bani, bunuri sau alte foloase unui funcționar public, urmând ca acesta să îndeplinească sau să nu îndeplinească un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu (nu contează dacă funcționarul refuză sau acceptă).
- darea de bani sau alte foloase -direct sau indirect - acțiunea mituitorului de a preda mituitului banii sau alte foloase (mituitorul nu trebuie să fie constrâns de către mituit să dea mită și nu contează dacă funcționarul a îndeplinit sau nu actul).

Condițiile ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de dare de mită:

promisiunea, oferirea sau darea să aibă ca obiect bani, bunuri sau alte foloase.

banii sau foloasele primite, oferite sau date să fie necuvenite, să nu fie datorati în mod legal funcționarului sau unității, din care acesta face parte.

### ATENȚIE

Promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase trebuie să aibă loc înainte ca funcționarul să îndeplinească sau să nu îndeplinească un act sau cel mai târziu, în timpul îndeplinirii aceluia act.

Dacă infracțiunea s-a realizat în forma promisiunii sau oferirii, darea efectivă de bani sau alte foloase, remiterea acestora se poate face și după ce funcționarul a îndeplinit sau nu a îndeplinit atribuțiile de serviciu, a întârziat îndeplinirea acestora sau a făcut un act contrar îndatoririlor de serviciu.

Actul în vederea căruia se dă mită poate fi unul licit sau ilicit.

Nu va exista infracțiune, când funcționarul căruia i s-a oferit o sumă de bani, nu avea competența de a efectua actul în vederea căruia mituitorul a comis fapta.

Aceasta sunt cele mai cunoscute infracțiuni de corupție în societatea românească. În cadrul acestor infracțiuni sunt oferiti și primiți bani, obiecte sau alte "stimulente" pentru realizarea, urgentarea sau simplificarea unor acte, proceduri, obținerea unor avantaje etc

### EXEMPLE

Cetățeanul care, la intrarea în țară, înmânează polițistului de frontieră pașaportul cu o sumă de bani în el pentru a se asigura că acesta va sări peste eventuala verificare a bagajelor, săvârșește o faptă de corupție prin dare de mită. Dacă funcționarul vamal acceptă respectiva bancnotă se realizează o faptă de corupție prin luare de mită.

Același tip de corupție se realizează și în cazul în care agentul de circulație nu încheie proces verbal pentru sancționarea unui șofer contravenient și acceptă de la acesta o sumă de bani.

## 2. PRIMIREA DE FOLIOASE NECUVENTITE (CODUL PENAL, ART. 256)

Primirea de folioase necuvenite este definită drept primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori alte folioase, după ce a îndeplinit un act, în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia. Aceasta este infracțiunea prin care se sancționează așa-numitele "atenții", cadouri, sacoșe cu diverse produse, plicuri cu bani strecurate printre foi etc.

### EXEMPLU

Dacă un polițist constată că au fost îndeplinite condițiile legale pentru emiterea unei cărți de identitate, eliberează acest document și acceptă apoi o sumă de bani sau un cadou drept "mulțumire", el se face vinovat de corupție prin primirea de folioase necuvenite.

Modalități juridice: primirea de bani ori alte folioase (nu și pretinderea) - direct sau indirect - de către un funcționar, după ce a îndeplinit un act, în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia. Condiții ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de primire de folioase necuvenite:

- banii, bunurile sau folioasele primite de funcționar să fie necuvenite, să aibă caracter de recunoștință pentru îndeplinirea unui act determinat.
- banii, bunurile sau alte folioase să fie remise funcționarului după ce acesta a îndeplinit un act conform atribuțiilor sale de serviciu.
- să nu existe între ei o înțelegere prealabilă

### ATENȚIE

Dacă a avut loc o înțelegere prealabilă, prin care i s-a promis această „atenție”, atunci ne aflăm în situația luării de mită, în modalitatea acceptării sau a nerepingerii promisiunii aceluiaș pachet de cafea.

- faptul să fie unul licit, funcționarul îndeplinindu-și atribuțiile în mod corect

### ATENȚIE

Dacă funcționarul și-a încălcat atribuțiile de serviciu și după aceea primește bani de la o persoană favorizată prin îndeplinirea aceluiaș act, atunci este vorba de abuz în serviciu contra intereselor persoanei (art. 246 Cod Penal, dacă sunt îndeplinite elementele constitutive ale infracțiunii).

Este același lucru și atunci când funcționarul îndeplinește un act conform atribuțiilor de serviciu și în virtutea funcției sale și, după aceea, îl obligă pe beneficiarul actului să-i remită bani, bunuri sau alte folioase cu titlu de retribuție (nu contează dacă acesta din urmă i le dă sau nu).

Dacă banii au fost primiți înainte de efectuarea actelor, atunci este vorba despre infracțiunea de luare de mită (art. 254 Cod Penal); la fel și atunci când înțelegerea are loc înainte de întocmirea actului, iar remiterea efectivă a avut loc după efectuarea aceluiaș act.

Persoana, care a dat folioasele necuvenite nu se pedepsește, deoarece fapta sa nu este incriminată de lege ca infracțiune.

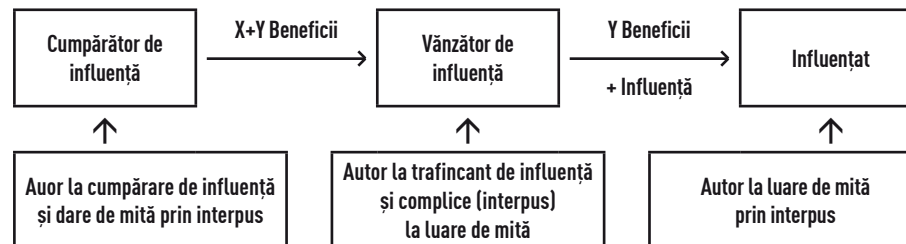
## 3. TRAFICUL DE INFLUENȚĂ ȘI CUMPĂRAREA DE INFLUENȚĂ - (CODUL PENAL, ART. 257 ȘI LEGEA 161/2003, ART. 6<sup>1</sup>)

Aceasta este infracțiunea prin care se pretind bani sau alte folioase de la o persoană fizică sau juridică de către o altă persoană, care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu. Infracțiunea de trafic de influență există chiar dacă persoana în cauză nu are în realitate influența pe care o pretinde, dar creează impresia că ar avea influență. Fapta se socotește savarsită în momentul în care persoana care pretinde că are sau chiar are influență primește sau pretinde bani, influență sau alte folioase, sau acceptă promisiuni, daruri în scopul declarat de a determina un anumit comportament profesional din partea funcționarului.



### EXEMPLU

Fapta unui polițist care pretinde de la o persoană anchetată penal o sumă de bani sugerând că o va da judecătorului sau, după caz, procurorului pentru a le câștiga bunăvoința este o faptă de corupție prin trafic de influență. Nu are nici o importanță dacă acești bani vor fi dați mai departe sau vor fi păstrați de respectivul avocat.



Modalități juridice:

- primirea de bani sau alte folioase - direct sau indirect - preluarea de către făptuitor a unei sume de bani sau a unor bunuri
- acceptarea de promisiuni privind bani sau alte folioase - direct sau indirect - formularea unei cereri, în mod tacit sau expres, de a i se da o sumă de bani sau bunuri
- acceptarea de promisiuni sau daruri - direct sau indirect - manifestarea acordului cu privire la promisiunile făcute de cumpărătorul de influență.

Dacă inițiativa comiterii traficului de influență o are cumpărătorul de influență, pentru existența infracțiunii se cere ca subiectul activ să fi primit efectiv banii sau bunurile, să fi acceptat promisiunile făcute de cumpărătorul de influență cu privire la bani, bunuri sau la alte folioase.

Dacă inițiativa pornește de la traficant, pretinderea este suficientă pentru existența infracțiunii.

Cerințe ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de trafic de influență:

făptuitorul trebuie să aibă influență sau să lase să se creadă că are influență (a avea influență înseamnă a fi în relație de prietenie, a se bucura în mod real de încrederea aceluiaș funcționar, iar a lăsa să se creadă că are influență înseamnă a crea cumpărătorului de influență falsa impresie că se bucură de trecere în fața aceluiaș funcționar).



funcționar); important este ca influența făptuitorului să fi constituit pentru persoana interesată motivul determinant al tranzacției.

- făptuitorul să promită intervenția sa pe lângă un funcționar public (instituția publică din care face parte funcționarul să aibă competența de a efectua actul în vederea căruia se exercită influența, iar funcționarul public să aibă competența funcțională de a îndeplini actul solicitat).
- acțiunea ce constituie elementul material al infracțiunii să fie realizată mai înainte ca funcționarul pe lângă care s-a promis că se va interveni, să fi îndeplinit actul care îl interesează. Pe cumpărătorul de influență, sau cel târziu în timpul îndeplinirii acestuia.

## ATENȚIE

Dacă polițistul sau funcționarul nu are această calitate sau nu are în competență îndeplinirea actului care îl interesează pe cumpărătorul de influență, atunci este vorba despre infracțiunea de înșelăciune (art. 215 Cod Penal). Dacă polițistul sau funcționarul nu este competent să îndeplinească acel act sau instituția nu este competentă, atunci este vorba de infracțiunea de înșelăciune (art. 215 Cod Penal). Dacă făptuitorul cunoștea, în momentul când s-a prelat de influență, că funcționarul îndeplinește acel act, atunci este vorba despre infracțiunea de înșelăciune (art. 215 Cod Penal). Tot înșelăciune este și în cazul în care traficantul pretinde că are influență în legătură cu unele activități, ce intră în sfera atribuțiilor altor organe, aspect cunoscut de el.

Prin art. 61 din Legea nr. 78/2000 s-a incriminat și fapta de cumpărare de influență care constă în fapta unei persoane de a oferi bani sau alte avantaje în schimbul promisiunii unei persoane de a își trafica influența. Legiuitorul a vrut să îl pedepsească penal și pe cel care dă bani, ca în cazul dării de mită. Legislația prevede că banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul infracțiunilor menționate în acest capitol se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, făptuitorul (în cazul în care este condamnat) este obligat la plata echivalentului lor în bani.

## 4. ABUZUL ÎN SERVICIU (ART 132 DIN LEGEA NR. 78/2000)

Legea nr. 521/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a inclus în rândul infracțiunilor de corupție și faptele de abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și abuz în serviciu prin îngădirea unor drepturi, dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial.

Intenția legiuitorului a fost aceea de a reduce abuzurile, soldate până acum, în cel mai bun caz, doar cu desființarea actelor întocmite și de a pune accentul pe sancționarea drastică a faptelor de abuz contra intereselor persoanei.

4.1. Abuzul în serviciu contra intereselor persoanei (art. 246 din Codul Penal) este fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta produce o vătămare a intereselor legale ale unei persoane.

4.2. Abuzul în serviciu prin îngădirea unor drepturi (art. 247 din Codul Penal) este fapta funcționarului public care îngădește folosința sau exercițiul drepturilor unui cetățean, ori creează pentru acesta situații de inferioritate pe teme de naționalitate, rasă, sex sau religie.

4.3. Abuzul în serviciu contra intereselor publice (art. 248 din Codul Penal) constă în fapta funcționarului public, care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei alte unități din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimonială a acestuia.

Modalități juridice:

- îndeplinirea în mod defectuos a unui act privitor la datoriile de serviciu - îndeplinirea lui în alte condiții, împrejurări, modalități, termene decât cele reglementate de lege.
- neîndeplinirea unui act, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu - omisiunea din partea făptuitorului, rămânerea în pasivitate, neefectuarea unui act, pe care îl era obligat
- să-l îndeplinească în virtutea îndatoririlor de serviciu.

## ATENȚIE

Abuzul în serviciu contra intereselor publice, săvârșit în realizarea scopului urmărit printr-o infracțiune prevăzută secțiunile II și III din Legea 78/2000 se asimilează de lege cu faptele de corupție și se sancționează ca atare. Pentru ca abuzul în serviciu să poată fi asimilat infracțiunilor de corupție, este strict necesar să fie săvârșit cu intenția sau prin modalitățile descrise în legea 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infracțiune de corupție, ci eventual de concurs de infracțiuni cu o faptă de corupție.

## 5. INFRACTIUNI ASIMILATE CELOR DE CORUPȚIE

Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, a introdus sancționarea unor fapte din sfera economică, fapte anterior neincriminate și care se constituiau în portite de generare a corupției:

Sunt astfel sancționate:

- stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate a bunurilor aparținând statului în cadrul procedurilor de privatizare;
- acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii;
- utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate;
- influențarea operațiunilor economice ale unui agent economic de către cel ce are sarcina de a-l supraveghea, de a-l controla sau de a-l lichida;
- efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
- folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

## 6. INFRACTIUNI ÎMPOTRIVA INTERESERELOR FINANCIARE ALE COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Legea nr. 78/2000 a introdus de asemenea serie de prevederi relative la fondurile Uniunii Europene.

Astfel sunt sancționate special ca fapte de corupție, falsul și uzul de fals prin care se obțin pe nedrept fonduri europene precum și fraudarea acestor fonduri chiar în cazul în care ele au fost obținute în mod legal. Dată fiind importanța acestor fonduri pentru economia națională și necesitatea unei bune și corecte absorbții a lor este sancționată și fraudarea din culpă (greșeală, neatenție) a acestor fonduri.

## IMPORTANT

Prin Legea nr. 161/2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul Ministerului Administrației și Internelor s-a înființat în cadrul aparatului central al Ministerului Direcția Generală Anticorupție (DGA), ca structură specializată pentru prevenirea și combaterea corupției din cadrul acestui minister.



## VII. MIJLOACE DE INTERVENȚIE

### 1. AVERTIZAREA ÎN INTERES PUBLIC

În măsura în care cel care ia la cunoștință de săvârșirea unor fapte neintegre, este angajat al unei entități publice, acesta se poate constitui avertizor de integritate, potrivit dispozițiilor Legii nr. 571/2004.

#### 1.1. AVERTIZORUL DE INTEGRITATE

este persoana care face o sesizare cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bune administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței și care este încadrată într-o instituție publică sau care funcționează din fonduri publice ori administrează bunuri sau resurse publice

#### 1.2. MODALITĂȚI DE PROTECȚIE A AVERTIZORILOR CONFORM LEGII

Legea nr. 571/2004 prevede că sesizarea în interes public poate fi făcută alternativ sau cumulativ uneia din următoarele entități:

- organelor judiciare;
- organelor însărcinate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- comisiilor parlamentare;
- mass-media;
- organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- organizațiilor neguvernamentale
- șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale;
- conducătorului entității publice din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale, sau în care se semnalează practica ilegală, chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul;
- comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul entității publice din care face parte persoana care a încălcat lege

### IMPORTANT

În cazul în care sesizarea a fost adresată conducătorului autorității sau instituției publice ori conducătorului compartimentului în care își desfășoară activitatea funcționarul public a cărui faptă este sesizată, acesta are obligația să o transmită de îndată comisiei de disciplină competente (art. 23, alin. 2 din HG 1210/2003). Sesizarea se depune de către persoana care a primit-o, la secretarul comisiei de disciplină, care are obligația să o înregistreze și să o prezinte președintelui comisiei de disciplină în termen de maximum două zile de la data înregistrării.

Funcționarului public a cărui faptă constituie obiectul sesizării i se comunică, sub sancțiunea nulității, o copie de pe sesizarea îndreptată împotriva sa.

Pentru a asigura protecția persoanei care face sesizarea, reglementările în vigoare prevăd obligația comisiei de disciplină de a păstra confidențialitatea numelui și a adresei acestuia până la data începerii cercetării faptei funcționarului public, atunci când apreciază că funcționarul ar putea influența sau exercita presiuni asupra semnatarului sesizării.

În completarea acestor reglementări, art. 7, alin (2) din Legea nr. 571/2004, stabilește aceeași regulă pentru toate situațiile în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, aceasta fiind aplicabilă pe toată durata cercetării desfășurate de comisia de disciplină, precum și ulterior.

Dacă avertizarea în interes public se referă la infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiuni de corupție, infracțiuni de fals și infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, se vor aplica din oficiu prevederile art. 12 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor.

Funcționarul public nemulțumit de sancțiunea disciplinară aplicată se poate adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, care, potrivit legii, are legitimitate procesuală activă, și poate dispune efectuarea unui control asupra modului cum autoritățile sau instituțiile publice respectă legislația referitoare la funcția publică și funcționarii publici.

Legea nr. 571/2004 prevede că în litigiile de muncă sau în cele privitoare la raporturile de serviciu, instanța poate dispune anularea sancțiunii disciplinare sau administrative aplicate unui avertizor, dacă sancțiunea a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași autorități publice, instituții publice sau unități bugetare, pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public, protejate prin prezenta lege.

### ATENȚIE

În cazul în care comisia de disciplină are indicii că fapta săvârșită de funcționarul public poate fi considerată infracțiune, propune conducătorului autorității sau instituției publice, în cadrul căreia acesta își desfășoară activitatea, sesizarea organelor de cercetare penală. Conducătorul autorității sau instituției publice va sesiza de îndată organele de cercetare penală.

## 2. MIJLOACE DE INTERVENȚIE PE CALE ADMINISTRATIVĂ

### 2.1. PLÂNGERI ÎMPOTRIVA FUNCȚIONARILOR PUBLICI

Plângerile împotriva funcționarilor publici trebuie adresate comisiei de disciplină care funcționează în entitatea publică în care acesta își desfășoară activitatea.

Statutul funcționarilor publici prevede că pentru fiecare autoritate și instituție administrativă publice centrale sau locale trebuie să existe o comisie de disciplină pentru cercetarea plângerilor referitoare la funcționarii publici.

2.1.1. Atribuțiile comisiilor de disciplină:

- cercetează abaterile disciplinare pentru care a fost sesizată;
- stabilește persoanele care urmează să fie audiate;
- audiază funcționarul public a cărui faptă constituie obiectul sesizării, persoana care a formulat plângerea precum și orice alte persoane este necesar;
- poate cerceta orice acte sunt necesare pentru soluționarea sesizării;
- propune sancțiunea disciplinară aplicabilă funcționarului public;
- întocmește raportul cu rezultatele cercetării disciplinare;





g. transmite organelor de cercetare penală cazurile care depășesc sfera răspunderii disciplinare și intră în sfera acțiunilor penale sau de corupție.

#### 2.2.2. Faptele ce constituie abateri disciplinare

- comportarea abuzivă în raporturile cu cetățenii sau colegii;
- nerespectarea ordinelor superiorilor ierarhici;
- întârzierea în efectuarea lucrărilor de serviciu;
- nerespectarea obligației de confidențialitate față de informațiile de serviciu sau față de informațiile primite din dosarele petenților;
- injurii și comportament agresiv față de cetățeni;
- orice alte fapte care aduc atingere statutului de funcționar public, ori intereselor și drepturilor cetățenilor.

## 2.2. PROCEDURA DISCIPLINARĂ

### 2.2.1. Sesizarea comisiei de disciplină:

Sesizarea se depune de către cetățean la sediul autorității sau instituției publice sau se transmite prin poștă în atenția Comisiei de disciplină și nu a conducătorului instituției publice.

Chiar dacă a fost făcută în atenția conducătorului autorității publice sau a șefului ierarhic direct al funcționarului public acesta va fi redirectionată în mod obligatoriu de către aceste persoane către Comisia de disciplină. Sesizarea comisiei de disciplină se face de către persoana lezată în termen de maxim 15 zile de la data luării la cunoștință de fapta funcționarului public care constituie abatere disciplinară.

Sesizarea comisiei de disciplină se poate face de către orice persoană care a fost vătămată de fapta funcționarului public.

Funcționarului public a cărui faptă constituie obiectul sesizării i se comunică, sub sancțiunea nulității, o copie de pe sesizarea îndreptată împotriva sa.

Pentru a asigura protecția persoanei care face sesizarea, reglementările în vigoare prevăd obligația comisiei de disciplină de a păstra confidențialitatea numelui și a adresei acestuia până la data începerii cercetării faptei funcționarului public, atunci când apreciază că funcționarul ar putea influența sau exercita presiuni asupra semnatarului sesizării.

În completarea acestor reglementări, art. 7, alin (2) din Legea nr. 571/2004, stabilește aceeași regulă pentru toate situațiile în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, aceeași fiind aplicabilă pe toată durata cercetării desfășurate de comisia de disciplină, precum și ulterior.

Dacă avertizarea în interes public se referă la infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiuni de corupție, infracțiuni de fals și infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, se vor aplica din oficiu prevederile art. 12 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor.

### 2.2.2. Desfășurarea cercetării disciplinare

- Președintele Comisiei de disciplină va fixa termenul pentru prima ședință și va cita pe funcționarul public învinuit, persoanele indicate în sesizare precum și persoana care a făcut sesizarea
- Citarea se face cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de termenul de înfățișare.
- Citarea se face prin scrisoare recomandată sau prin înștiințare scrisă luată la cunoștință prin semnătură și este obligatorie pentru fiecare termen de ședință al comisiei.
- În citare se indică locul, data și ora de desfășurare a ședinței.

5. Funcționarul public primește o copie a sesizării formulate împotriva sa și participă personal la toate ședințele comisiei de disciplină;

6. Dacă sesizarea nu cuprinde numele reclamantului, descrierea faptei, data și semnătura comisiei va anula sesizarea la prima ședință de cercetare disciplinară;

7. După citarea și audierea tuturor persoanelor care pot da declarații de natură să lămurească cazul după cercetarea tuturor probelor și după ascultarea funcționarului public comisia de disciplină întocmește un raport motivat în care se vor arăta conținutul sesizării, probele administrate, declarațiile date și propune conducătorului instituției sancționarea funcționarului public sau clasarea cauzei.

8. Raportul Comisiei de disciplină se va aduce la cunoștința reclamantului ca răspuns la sesizarea depusă.

9. În cazul în care comisia de disciplină constată că fapta săvârșită de funcționarul public este infracțiune de serviciu (abuzul în serviciul contra intereselor persoanelor, abuzul prin îngrijirea unor drepturi, abuzul în serviciu intereselor publice, neglijența în serviciu și purtarea abuzivă) sau față de corupție propune conducătorului instituției publice sesizarea organelor de cercetare penală.

### 2.2.3. Activitatea comisiei de disciplină are la bază următoarele principii:

1. prezumția de nevinovăție, conform căruia se prezumă că funcționarul public este nevinovat atât timp cât vinovăția sa nu a fost dovedită;

2. garantarea dreptului la apărare, conform căruia se recunoaște dreptul funcționarului public de a fi audiat, de a prezenta dovezi în apărarea sa și de a fi asistat de un apărător sau de a fi reprezentat;

3. celeritatea procedurii, care presupune obligația comisiei de disciplină de a proceda fără întârziere la soluționarea cauzei, cu respectarea drepturilor persoanelor implicate și a regulilor prevăzute de lege și de prezenta hotărâre;

4. contradictorialitatea, care presupune asigurarea posibilității persoanelor aflate pe poziții divergente de a se exprima cu privire la orice act sau fapt care are legătură cu abaterea disciplinară pentru care a fost sesizată comisia de disciplină;

5. proporționalitatea, conform căruia trebuie respectat un raport corect între gravitatea abaterii disciplinare, circumstanțele săvârșirii acesteia și sancțiunea disciplinară propusă să fie aplicată;

6. legalitatea sancțiunii, conform căruia comisia de disciplină nu poate propune decât sancțiunile disciplinare prevăzute de lege;

7. unicitatea sancțiunii, conform căruia pentru o abatere disciplinară nu se poate aplica decât o singură sancțiune disciplinară.

### 2.2.4. Publicitatea ședințelor comisiei de disciplină

Ședințele comisiei de disciplină sunt publice cu următoarele excepții:

1. atunci când funcționarul public împotriva căruia a fost formulată sesizarea a solicitat în scris ca acestea să nu fie publice;

2. atunci când președintele comisiei de disciplină a solicitat ca acestea să nu fie publice pentru motive temeinic justificate.

Aceste dispoziții nu se aplică în situația în care este cercetat disciplinar un avertizor, ca urmare a unui act de avertizare. La cererea acestuia, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul entităților au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale. Anunțul se face prin comunicat pe pagina de Internet a autorității publice, instituției publice sau a unității bugetare, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședință, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate [art. 7, alin. 1, lit. b din Legea nr. 571/2004] Evident, dacă avertizorul nu face o cerere în acest sens, președintele



comisiei poate solicita ca ședința să nu fie publică pentru motive temeinic justificate.

#### 2.2.5. Finalizarea cercetării disciplinare

În exercitarea atribuțiilor sale, comisia de disciplină întocmește rapoarte pe baza concluziilor majorității membrilor săi. Acestea trebuie să conțină următoarele elemente:

1. numărul și data de înregistrare a sesizării;
2. numele, prenumele și funcția deținută de funcționarul public a cărui faptă a fost cercetată, precum și compartimentul în care acesta își desfășoară activitatea;
3. numele, prenumele, funcția și domiciliul persoanei care a sesizat fapta, precum și ale persoanelor audiate;
4. prezentarea pe scurt a faptei sesizate și a circumstanțelor în care a fost săvârșită;
5. probele administrate;
6. propunerea privind sancțiunea disciplinară aplicabilă sau, după caz, de clasare a cauzei;
7. motivarea propunerii;
8. numele, prenumele și semnătura președintelui, ale membrilor comisiei de disciplină, precum și ale secretarului acesteia;
9. data întocmirii raportului.

Opiniile separate, formulate în scris și motivate, se vor anexa la raportul comisiei de disciplină.

## ATENȚIE

Raportul comisiei de disciplină se înaintează persoanei competente să aplice sancțiunea, în termen de 3 zile de la data ultimei ședințe.

Comisia de disciplină formulează propunerea cu privire la sancțiunea aplicabilă, pe baza referatului întocmit. Comisia de disciplină poate să propună:

sancțiunea disciplinară aplicabilă, în cazul în care s-a dovedit săvârșirea abaterii disciplinare de către funcționarul public;

clasarea sesizării, atunci când nu se confirmă săvârșirea unei abaterii disciplinare.

La individualizarea (stabilirea) sancțiunii disciplinare aplicabile funcționarului public comisia de disciplină trebuie să țină seama de:

1. cauzele care au determinat săvârșirea abaterii disciplinare;
2. împrejurările în care aceasta a fost săvârșită;
3. gradul de vinovăție;
4. gravitatea și consecințele abaterii disciplinare;
5. conduita funcționarului public;
6. existența unor antecedente disciplinare ale funcționarului public, care nu au fost radiate în condițiile legii.

Funcționarul public nemulțumit de sancțiunea disciplinară aplicată se poate adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, care, potrivit legii, are legitimitate procesuală activă, și poate dispune efectuarea unui control asupra modului cum autoritățile sau instituțiile publice respectă legislația referitoare la funcția publică și funcționării publice.

Legea nr. 571/2004 prevede că în litigiile de muncă sau în cele privitoare la raporturile de serviciu, instanța poate dispune anularea sancțiunii disciplinare sau administrative aplicate unui avertizor, dacă sancțiunea a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași autorități publice, instituții publice sau unități bugetare, pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public, protejate prin prezenta lege.

## ATENȚIE

În cazul în care comisia de disciplină are indicii că fapta săvârșită de funcționarul public poate fi considerată infracțiune, propune conducătorului autorității sau instituției publice, în cadrul căreia acesta își desfășoară activitatea, sesizarea organelor de cercetare penală. Conducătorul autorității sau instituției publice va sesiza de îndată organele de cercetare penală.

### 2.3. PLÂNGERI ÎMPOTRIVA PERSONALULUI CONTRACTUAL

Plângerile împotriva personalului contractual din entitățile publice se adresează organului superior ierarhic. Aceste sesizări pot privi următoarele abateri, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât să constituie infracțiuni:

1. refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu;
2. neglijența în rezolvarea lucrărilor;
3. tergiversarea soluționării unei cereri;
4. întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;
5. întocmirea unor acte cu nerespectarea condițiilor impuse de lege;
6. atitudinea negativă a acestuia, în scopul intimidării sau a renunțării la pretenții a persoanei îndreptățite;
7. atitudinile ireverențioase în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu;
8. oferirea cu rea-credință, sau din neglijență a unor informații contrare realității, care sunt de natură să producă o vătămare a dreptului cetățenilor;
9. intervențiile sau stăruințele pentru soluționarea unor cereri în afara cadrului legal;
10. nerespectarea secretului profesional sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter.

### 2.4. PLÂNGERI COMUNE ÎMPOTRIVA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ȘI PERSONALULUI CONTRACTUAL

Pentru faptele de abuz în serviciu sau de neglijență, precum și pentru faptele care pot constitui încălcarea legilor sau a drepturilor cetățenilor, aceștia se pot adresa instituțiilor administrației centrale - ministerele și direcțiile județene ale ministerelor, agențiile și autoritățile din subordinea sau instituțiilor administrației locale.

În cadrul ministerelor și a autorităților subordonate există compartimente specializate de control. Aceste compartimente de control au atribuții de verificare doar în limita competențelor instituțiilor publice unde sunt organizate.

Pot primi sesizări, atât împotriva funcționarilor publici, cât și împotriva personalului contractual, următoarele compartimente sau structuri:

a. Corpul de Control al Ministrului Internelor și Reformei Administrative

Corpul de control este structurat pe două servicii cu atribuții distincte pe probleme de siguranță și afaceri interne și, respectiv, pe probleme de administrație publică, și este subordonat direct ministrului de interne.

Acesta are următoarele competențe:

- Cercetează situațiile de abuz, ale prefecților, primarilor și aleșilor locali;
- Controlează situațiile de abuz sau corupție din poliție;



- Verifică modul de realizarea a licitațiilor pentru achiziții publice organizate de autoritățile și instituțiile din subordine;
- Cooperează cu organele abilitate în domeniul constatării, combaterii și sancționării corupției;
- Controlează activitatea structurilor din subordine și verifică faptele sesizate de dumneavoastră, stabilind dacă reclamația este întemeiată, sau nu, și propune măsuri ministrului.

#### b. Direcția Generală de Informații și Protecție Internă

Are ca atribuție prevenirea și combaterea faptele de corupție din rândul cadrelor Ministerului de Interne.

#### c. Direcția Generală Anticorupție

Este subordonată nemijlocit ministrului Administrației și Internelor, având următoarele atribuții principale:

- desfășoară activități de prevenire a faptelor de corupție în rândul personalului Ministerului Administrației și Internelor;
- desfășoară activități de primire a reclamațiilor/petițiilor cetățenilor referitoare la acte sau fapte de corupție a personalului ministerului, precum și activități de relații publice, specifice problematicii din competență;
- desfășoară activități de poliție judiciară, conform legii;
- organizează și desfășoară activități de testare a integrității profesionale a personalului ministerului;
- desfășoară activitatea de relații și colaborare internațională, în domeniu, în conformitate cu interesele Ministerului Administrației și Internelor;
- constituie și gestionează baza de date a unității privind actele și faptele de corupție internă;
- analizează evoluția actelor și faptelor de corupție internă, pe baza cărora întocmește documente de strategie în materie și informează ministrul administrației și internelor ori alți factori abilitați, conform legii.

## 2.5. INSTITUȚII CU COMPETENȚĂ GENERALĂ

### 2.5.1. Departamentul de Control al Guvernului<sup>9</sup>

- Exerciță controlul administrativ intern privind respectarea prevederilor legale în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în ministere, în celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și la regiile autonome, companiile și societățile naționale sau la societățile comerciale cu capital integral ori majoritar de stat;
- Verifică eficiența și transparența activității administrației publice locale;
- Exerciță controlul asupra activității autorităților și instituțiilor publice centrale;
- Coordonează și controlează aplicarea de către entitățile cu atribuții de control a prevederilor actelor normative care reglementează controlul și conduita personalului cu atribuții de control;
- Verifică sesizările primite de la Primul-ministru;
- Propune măsuri de corectare a disfuncționalităților sesizate în activitatea de control, pe care le înaintează Primului-ministru sau, după caz, ministerelor de resort;
- Îndeplinește orice alte atribuții stabilite de actele normative în vigoare, cu excepția Legii nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice.

Pentru realizarea atribuțiilor sale, personalul Departamentului de Control al Guvernului efectuează controale directe, întocmind acte de control, respectiv rapoarte de control, procese-verbale, informări sau sinteze, care sunt prezentate spre aprobare șefului Departamentului de Control al Guvernului.

<sup>9</sup> Autoritatea de control a Guvernului a fost transformată în Departamentul de Control al Guvernului prin Ordonanță de urgență nr. 25/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 270 din 23/04/2007

Actele de control aprobate se transmit instituțiilor vizate care, în termen de 10 zile, au obligația de a comunica Departamentului de Control al Guvernului măsurile luate.

### 2.5.2. Corpul de Control al Ministrului Internelor și Reformei Administrative

- Efectuează inspecții generale, controale, verificări și evaluări ale activității: Inspectoratului general al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Jandarmeriei Române, Inspectoratul General al Situațiilor de Urgență, Autorității pentru Străini, Oficiul Național pentru Refugiați, Grupului special de Protecție și Intervenție „ACVILA”, unității Speciale de Aviație, precum și celorlalte direcții generale și direcții din aparatul central și ale structurilor din teritoriu subordonate acestora;
- Verifică reclamațiile ce vizează personalul numit de ministru, secretarii de stat și secretarul general.
- Întocmește și supune aprobării conducerii MIRA rapoartele cu principalele concluzii, constatări, măsuri și propuneri pentru îmbunătățirea activităților unităților inspectate;
- Execută activități de verificare a petițiilor din ordinul conducerii MIRA sau al conducerii Corpului de Control;
- Efectuează cercetarea prealabilă a abaterilor disciplinare, precum și acte premergătoare în cazul faptelor penale, altele decât cele de corupție;
- Controlează modul de folosire a fondurilor financiare și resurselor materiale, precum și modul de utilizare a personalului;
- Verifică contestațiile formulate de personalului MIRA împotriva soluțiilor date în cazurile cercetare ori soluționate de unitățile MIRA;
- Verifică rapoartele polițiștilor, funcționarilor publici, cadrelor militare, precum și cererile, sesizările sau reclamațiile personalului contractual din MIRA adresate ministrului.

### 2.5.3. Agenția Națională de Integritate

Activitatea de verificare privind averea dobândită în perioada exercitării mandatelor sau a îndeplinirii funcțiilor ori demnităților publice, după caz, a conflictelor de interese și a incompatibilităților se efectuează de către Agenția Națională de Integritate.

Pentru îndeplinirea competențelor conferite prin lege, Agenția exercită următoarele atribuții, cu respectarea principiilor legalității, imparțialității, independenței, celerității, dreptului la apărare și bunei administrări:

- verifică declarațiile de avere și declarațiile de interese;
- efectuează controlul depunerii la termen a declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese de către persoanele prevăzute de lege;
- constată că între averea dobândită pe parcursul exercitării funcției și veniturile realizate în aceeași perioadă există o diferență vădită care nu poate fi justificată și sesizează instanța competentă pentru stabilirea părții de avere dobândită sau a bunului determinat dobândit cu caracter nejustificat, a cărui confiscare o solicită;
- constată nerespectarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și regimul incompatibilităților;
- dispune clasarea sesizării, când diferența între averea dobândită și veniturile realizate nu este vădită sau bunurile sunt justificate sau, după caz, când nu se dovedește conflictul de interese ori starea de incompatibilitate;
- sesizează organul de urmărire penală dacă există probe sau indicii temeinice privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală;
- aplică sancțiunile și ia măsurile prevăzute de lege în competența sa sau, după caz, sesizează autoritățile ori instituțiile competente în vederea luării măsurilor și aplicării sancțiunilor prevăzute de lege;
- elaborează studii, analize, întocmește statistici anuale privind declarațiile de avere, declarațiile de interese, precum și cu privire la verificarea acestora, efectuată de către cei în drept, și dezvoltă relații de



parteneriat cu persoanele care exercită demnitățile și funcțiile prevăzute de prezenta lege, inclusiv prin acordarea de servicii de asistență;

- elaborează și difuzează ghiduri practice sau alte materiale în domeniu, întocmind propriile materiale în acest sens, având în vedere practica organelor judiciare.

Agenția își îndeplinește atribuțiile de verificare din oficiu sau la sesizarea oricărei persoane fizice sau juridice interesate.

## IMPORTANT

Agenția poate fi sesizată de orice persoană interesată cu privire la: existența unui conflict de interese sau a unei incompatibilități; completarea necorespunzătoare sau necompletarea declarațiilor de avere și de interese; existența unei diferențe vădite între averea dobândită pe parcursul exercitării funcției și veniturile realizate în aceeași persoană.

Sesizarea din oficiu se face pe baza unui proces verbal de sesizare, întocmit de președintele Agenției.

## ATENȚIE

Sesizarea de verificare depusă de orice persoană interesată trebuie:

- să indice dovezile și informațiile pe care se întemeiază, precum și sursele de unde acestea pot fi solicitate.
- să fie semnate și datate.

Sesizările care nu îndeplinesc aceste condiții nu sunt luate în considerare și se clasează de către inspectorul de integritate.

### 2.5.4. Direcția Generală Anticorupție

- întreprinde măsuri operative, în scopul prevenirii, documentării și combaterii faptelor de corupție, asimilate corupției sau în legătura cu acestea, în rândul personalului Ministerului Administrației și Internelor
- desfășoară activități de primire și verificare a sesizărilor venite din partea cetățenilor, sesizări referitoare la fapte de corupție în care sunt implicați funcționari ai ministerului
- desfășoară activități de poliție judiciară, în conformitate cu prevederile Legii 364/2004, privind organizarea și funcționarea Poliției judiciare.
- desfășoară activități de relații publice, specifice problematicei din competența, și de colaborare internațională, în domeniu, în conformitate cu interesele MIRA.
- constituie și gestionează baza de date privind actele și faptele de corupție internă, analizând evoluția acestora în vederea întocmirii de strategii anticorupție.
- colaborează cu celelalte instituții angrenate în prevenirea și combaterea corupției, efectuând demersuri pentru încheierea de protocoale de colaborare cu alte structuri ale MIRA și cu alte autorități și instituții publice, inclusiv cu O.N.G-uri

### 2.5.5. Curtea de Conturi

- Sesizează, în mod obligatoriu, parchetului când constată indicii de săvârșire a unei fapte de corupție;
- Examinează și aprobă cercetarea, reținerea, arestarea sau trimiterea în judecată penală a judecătorilor financiari, procurorilor financiari și controlorilor financiari, care sunt membri ai Curții de Conturi care se fac vinovați de fapte de corupție. Trimiterea în judecată penală a acestora implică suspendarea din funcție în mod automat.
- Exerciți atribuții jurisdicționale, comportându-se ca o instanță specializată în domeniul economic financiar.

- Controlează modul de formare, de administrare și de întrebuințare a banilor publici.

### 2.5.6. Comisia de Cercetare a Abuzurilor, Corupției și pentru Petiții a Camerei Deputaților

- Cercetează abuzurile și faptele de corupție semnalate de cetățeni prin petiții;
- Dă aviz consultativ dacă se solicită ridicarea imunității parlamentare a unui deputat pentru fapte de corupție, alături de Comisia Juridică a Camerei Deputaților.
- Efectuează o anchetă asupra abuzurilor sesizate în situația în care Camera dispune ancheta ca urmare a prezentării unei cereri în fața Camerei.

### 2.5.7. Comisia de Cercetare a Abuzurilor, Corupției și pentru Petiții a Senatului

- Efectuează anchete parlamentare, în privința faptelor de corupție și abuzurilor semnalate;
- Dă aviz consultativ dacă se solicită ridicarea imunității parlamentare a unui senator pentru fapte de corupție, alături de Comisia Juridică a Senatului;
- Controlează modul în care ministerele și celelalte organe ale administrației publice îndeplinesc programul de guvernare aprobat de Parlament în domeniul combaterii corupției.

## 3. PLÂNGERI PE CALE JUDICIARĂ

### 3.1. ACȚIUNI ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Dacă cetățeanul este nemulțumit de răspunsul primit la plângerea administrativă sau dacă nu a primit nici un răspuns în termenul legal, atunci acesta se poate adresa, conform art. 8, alin. 1 din Legea 554/2004, tribunalului administrativ-fiscal în circumscripția căruia are domiciliul, solicitând anularea actului, în tot sau în parte, repararea pagubei și daune morale. De asemenea, cetățeanul se poate adresa instanței și pentru nesoluționarea în termen sau pentru refuzul nejustificat de soluționare a acesteia.

## ATENȚIE

Cetățeanul se poate adresa instanței judecătorești numai după parcurgerea procedurii prealabile.

Termenul pentru sesizarea instanței este de 6 luni (sau în mod excepțional 1 an) de la data:

- primirii răspunsului la plângerea prealabilă;
- expirării termenului legal de soluționare a cererii;
- comunicării refuzului nejustificat de soluționare a cererii

Acțiunea în contencios administrativ se întemeiază pe dispozițiile art. 52 din Constituție, care îndreptățește persoana vătămată într-un drept al său, de o autoritate publică, printr-un act administrativ, sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

De asemenea, art. 1, alin. 1 din Legea nr. 554 din 2004 a contenciosului administrativ prevede că orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.



## IMPORTANT

Potrivit art. 2, alin. 2 din Legea nr. 554/2004, se asimilează actelor administrative și refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim, precum și faptul de a nu răspunde solicitantului în termenul legal.

## ATENȚIE

Se consideră nesoluționare în termenul legal a unei cereri faptul de a nu răspunde solicitantului în termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii respective, dacă prin lege nu se prevede alt termen (art. 2, alin. 1, lit. g din Legea 554/ 2004).

Hotărârea pronunțată de tribunalul administrativ-fiscal poate fi atacată cu recurs la secția de contencios administrativ a curții de apel în circumscripția căreia se află instituția publică.

## 3.2. ACȚIUNI PENALE

### 3.2.1. Plângerea penală

- poate fi făcută numai de victima uneia din infracțiunile de corupție;
- trebuie să conțină toate datele de identificare ale părții vătămate;
- conține descrierea faptei, indicarea făptuitorului (eventual numele acestuia, dacă este cunoscut);
- se vor indica și mijloacele de probă propuse.

### 3.2.2. Denunțul

- poate fi făcut de orice persoană care are cunoștință de săvârșirea uneia din faptele de corupție;
- conține datele de identificare ale denunțatorului;
- conține descrierea faptei și indicarea făptuitorului;

## ATENȚIE

Denunțurile anonime sunt luate în considerare numai dacă prezintă indicii clare ce pot face obiectul sesizării din oficiu a organelor de urmărire penală, fiind considerate sesizări din oficiu.

### 3.3.3. Instituții competente

Plângerea penală sau denunțul trebuie înaintate organelor de urmărire penală, după cum urmează:

Pentru infracțiunea de conflict de interese sesizările trebuie adresate organului de poliție în raza căruia s-a săvârșit infracțiunea sau parchetului de pe lângă judecătoria.

Dacă aceste infracțiuni sunt săvârșite de membrii ai guvernului sau magistrați, sesizarea trebuie adresată procurorului

Pentru infracțiunile toate celelalte infracțiuni de corupție sesizările trebuie adresate parchetului de pe lângă tribunal, urmărirea penală efectuându-se obligatoriu de către procuror.

## ATENȚIE

Sunt de competența parchetelor de pe lângă instanțe, potrivit dispozițiilor Codului de procedura penală, infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt date, conform alin. (1), (11) și (12), în competența Direcției Naționale Anticorupție.

### a. Atribuțiile organelor de poliție:

1. constituie probele dosarului de urmărire penală, prin verificarea și completarea informațiilor furnizate prin plângeri și denunțuri;
2. adună probe, audiază părțile vătămate, învinuții și martorii;
3. pot să organizeze, împreună cu procurorul, acțiuni de flagrant.

### b. Atribuțiile parchetelor de pe instanțele judecătorești:

1. coordonează și supraveghează activitatea de cercetare penală a Poliției;
2. procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează;
3. procurorul hotărăște dacă fapta supusă urmăririi va fi înaintată spre judecare instanței.

## IMPORTANT

Procurorul este obligat ca, în pronunțarea unei soluții, să îndeplinească toate actele procedurale premergătoare pe care le indicați și/ sau pe care legea le prevede.

### 3.3.4. Direcția Națională Anticorupție

#### a. Atribuții:

1. efectuarea urmăririi penale, în condițiile prevăzute în Codul de procedură penală, în Legea nr. 78/2000, pentru infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 care sunt, potrivit art. 13, în competența Direcției Naționale Anticorupție;
2. efectuate din dispozițiile procurorului de către ofițerii de poliție judiciară aflați sub autoritatea exclusivă a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție;
3. conducerea, supravegherea și controlul activităților de ordin tehnic ale urmăririi penale, efectuate de specialiști în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, numiți în cadrul Direcției Naționale Anticorupție;
4. sesizarea instanțelor judecătorești pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și pentru judecarea cauzelor privind infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările ulterioare, care sunt, potrivit art. 13, în competența Direcției Naționale Anticorupție;
5. participarea, în condițiile legii, la ședințele de judecată;
6. exercitarea cailor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege;
7. studierea cauzelor care generează și a condițiilor care favorizează corupția, elaborarea și prezentarea propunerilor în vederea eliminării acestora, precum și pentru perfecționarea legislației penale;
8. elaborarea raportului anual privind activitatea Direcției Naționale Anticorupție și prezentarea acestuia Consiliului Superior al Magistraturii și Ministrului Justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor, iar Ministrul Justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Direcției Naționale Anticorupție;
9. constituirea și actualizarea bazei de date în domeniul faptelor de corupție.
10. conducerea, supravegherea și controlul actelor de cercetare penală.



#### b. Competențe

Sunt de competența Direcției Naționale Anticorupție infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în una dintre următoarele condiții:

1. dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 euro ori o perturbare deosebit de gravă a activității unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice ori dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro;
2. dacă, indiferent de valoarea pagubei materiale ori de gravitatea perturbării aduse unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice ori de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție, sunt comise de către: deputați; senatori; membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat și asimilații acestora; consilieri ai miniștrilor; judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Curții Constituționale; ceilalți judecători și procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia; Avocatul Poporului și adjuncții săi; consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale; consilierii de stat ai primului-ministru; membrii și controlorii financiari ai Curții de Conturi și ai camerelor județene de conturi; guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorul Băncii Naționale a României; președintele și vicepreședintele Consiliului Concurenței; ofițeri, amirali, generali și mareșali; ofițeri de poliție; președinții și vicepreședinții consiliilor județene; primarul general și viceprimarii municipiului București; primarii și viceprimarii sectoarelor municipiului București; primarii și viceprimarii municipiilor; consilierii județeni; prefectii și subprefectii; conducătorii autorităților și instituțiilor publice centrale și locale și persoanele cu funcții de control din cadrul acestora, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de la nivelul orașelor și comunelor și a persoanelor cu funcții de control din cadrul acestora; avocații; comisarii Gărzii Financiare; personalul vamal; persoanele care dețin funcții de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes național, al companiilor și societăților naționale, al băncilor și societăților comerciale la care statul este acționar majoritar, al instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar-bancare; persoanele prevăzute la art. 8 1 din Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare; lichidatorii judiciari; executorii Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului.
3. infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene
4. dacă s-a cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 215 alin. 1, 2, 3 și 5, art. 246, 247, 248 și 2481 din Codul penal, al infracțiunilor prevăzute la art. 175, 177 și 178-181 din Legea nr. 141/1997 privind Codul vamal al României, cu modificările și completările ulterioare, și în Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

## 4. PROCEDURA DE SOLICITARE A ÎNCEPERII URMĂRIRII PENALE PENTRU MEMBRII GUVERNULUI

### 4.1. SOLICITAREA ÎNCEPERII URMĂRIRII PENALE DE CĂTRE CAMERELE PARLAMENTULUI

1. Comisia permanentă competentă într-un anumit domeniu sau o comisie specială constituită pentru acest scop efectuează o anchetă privitoare la activitatea desfășurată de Guvern sau de un minister și întocmește un raport pe care îl înaintează Camerei Deputaților sau Senatului.

2. Camera Deputaților sau Senatul dezbate propunerea de începere a urmăririi penale pe baza raportului întocmit de către comisia permanentă sau de comisia specială.
3. Camera Deputaților sau Senatul adoptă hotărârea de începere a urmăririi penale cu votul majorității membrilor prezenți. Votul este secret și se exprimă prin bile.
4. în cazul în care Camera Deputaților sau Senatul decide să ceară începerea urmăririi penale președintele Camerei va adresa Ministrului Justiției o cerere pentru începerea urmăririi penale potrivit legii. De asemenea, el îl va înștiința pe Președintele României pentru eventuala suspendare din funcție a membrului Guvernului a cărui urmărire penală a fost cerută.
5. Dacă una dintre cele două Camere ale Parlamentului a cerut urmărirea penală, dosarul cauzei se trimite, de îndată, Ministrului Justiției sau, după caz, Primului-Ministru, pentru a proceda potrivit legii.
6. Până la începerea urmăririi penale Camerele Parlamentului pot să retragă, motivat, cererea prin care au solicitat urmărirea penală împotriva membrilor Guvernului.

Hotărârile se adoptă după ascultarea membrului Guvernului în cauză.

## ATENȚIE

- Dacă un membru al Guvernului este în același timp și deputat sau senator, după adoptarea hotărârii de începere a urmăririi penale trebuie parcursă și procedura de ridicare a imunității parlamentare.
- Dacă membrul Guvernului implicat într-un fapt de corupție este chiar Ministrul Justiției atunci Primul-Ministru va îndeplini procedura în locul acestuia.
- Lipsa nejustificată a membrului Guvernului de la dezbaterile Camerelor Parlamentului nu împiedică adoptarea hotărârii de solicitare a începerii urmăririi penale

Urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor se efectuează de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar judecarea acestora, de către Înalta Curte de Casație și Justiție potrivit legii.

### 4.2. SOLICITAREA ÎNCEPERII URMĂRIRII PENALE DE CĂTRE PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Cetățeanul care are cunoștință despre săvârșirea unei fapte de corupție de către membrii Guvernului în exercițiul funcției lor se poate adresa Primului-Ministru sau Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație, pentru a solicita sesizarea Președintelui României.

## ATENȚIE

Cetățeanul nu se poate adresa direct Președintelui României.

Primul-Ministru și Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sesizează Președintele României pentru a cere urmărirea penală a unui membru al Guvernului.



## ATENȚIE

Primul-Ministru sau Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție îl pot sesiza pe Președintele României chiar și în absența unei cereri în acest sens din partea vreunui cetățean.

O comisie specială instituită pentru analizarea sesizărilor, le examinează luând în considerare probele administrate, declarațiile membrului Guvernului față de care se solicită urmărirea penală și înscrisurile depuse de acesta. Membrul Guvernului pentru care s-a făcut sesizarea are dreptul de a fi audiat de comisie înaintea întocmirii raportului acesteia.

În urma analizei, Comisia prezintă Președintelui României un raport prin care propune Președintelui României urmărirea penală sau clasarea sesizării. Raportul comisiei speciale va cuprinde opinia majoritară a membrilor comisiei; opiniile separate se vor menționa distinct în cuprinsul acestuia.

Comisia specială<sup>10</sup> este formată din 5 judecători, numiți pentru un mandat de 3 ani, care nu poate fi reînnoit. Propunerile privind componența comisiei vor fi aprobate de către Secția de judecători a Consiliului Superior al Magistraturii și vor fi înaintate de către Consiliul Superior al Magistraturii Președintelui României. Componența comisiei se aprobă prin decret al Președintelui României.

Președintele României hotărăște asupra raportului prezentat de comisia specială. Dacă Președintele României nu își însușește concluziile raportului, acesta este obligat să își argumenteze decizia în fapt și în drept. Argumentele de fapt și de drept se aduc, de îndată, la cunoștință publică.

Președintele României poate cere urmărirea penală a unui membru al Guvernului, la propunerea Comisiei speciale instituite, adresând Primului Ministru sau Ministrului Justiției o cerere în acest scop.

Până la începerea urmăririi penale Președintele României poate să retragă, motivat, cererea prin care a solicitat urmărirea penală împotriva membrilor Guvernului.

În cazul în care s-a cerut urmărirea penală împotriva unui membru al Guvernului, Președintele României poate dispune suspendarea acestuia din funcție.

Dacă s-a dispus trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului, Ministrul Justiției sau, după caz, Primul-Ministru comunică Președintelui României data la care a fost sesizată înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea suspendării din funcție a acestuia.

10 Astfel cum a fost modificată prin Ordonanță de urgență nr. 95/2007 pentru modificarea Legii nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 678 din 04/10/2007

